

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Vrå.

Revideret 2023

Vores pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Vrå

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i Børnehuset Vrå. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det pædagogiske arbejde i hverdagen.

Det fremgår af den pædagogiske læreplan, hvordan vi i Børnehuset Vrå, så vidt muligt, gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet, til den aktuelle børnegruppes sammensætning og til børnenes forskellige forudsætninger.

Vi arbejder med, at det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø er integreret i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Vi tilstræber at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv, og i at inddrage børns oplevelser af børnemiljøet ud fra deres alder og modenhed.

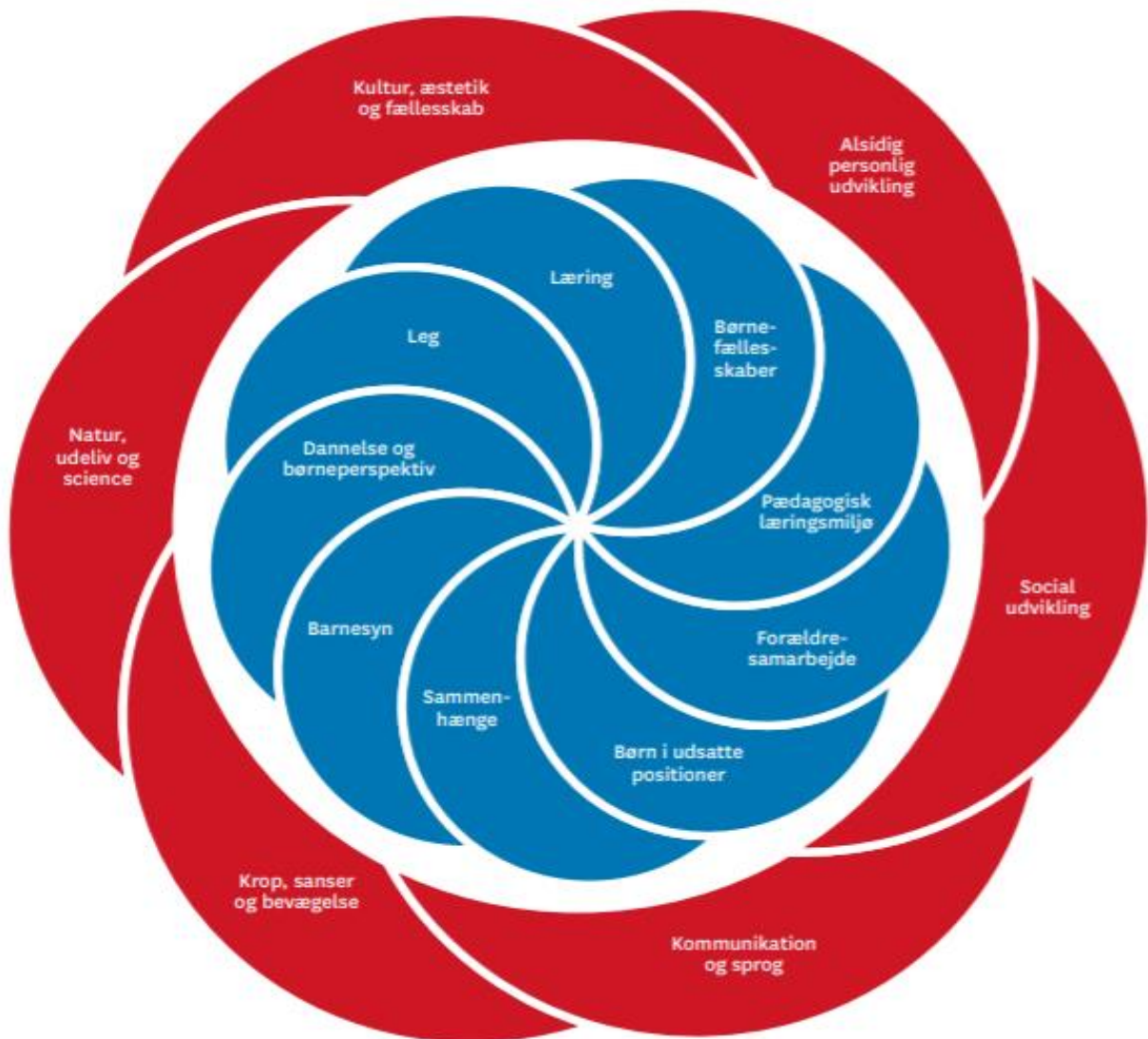
Vi bygger den pædagogiske læreplan på de beskrivelser af rammer og indhold for den styrkede læreplan, der fremgår af lovgivningen og på Hjørring Kommunes Børnepolitik.

Hvis du vil vide mere om rammen for den pædagogiske læreplan:

<https://emu.dk/dagtilbud/forskning-og-viden/den-styrkede-paedagogiske-laereplan/den-styrkede-paedagogiske>

Hvis du vil vide mere om Dagtilbudspolitikken:

<https://hjoerring.dk/demokrati/planer-politikker-og-strategier/politikker-boern-unge-og-familie/dagtilbudspolitik>

Kort om Børnehuset Vrå

Vores hus er beliggende i naturskønne omgivelser, i forbindelse med Vrå skole - Bibliotek og ICV. Op til idrætsbaner, grønne områder og stisystem.

I vuggestuen har vi 25 børn samt en legestue, 3 ugentlige besøg af byens kommunale dagplejere.

I Klynge 2 modtager vi børn fra 2.10 - 5 år, og i Klynge 3 har vi børnene fra 5 - 6 år.

Hvert år, 1. august flytter de børn, der året efter skal begynde i skole, ind i Klynge 3.

Børnenes alder og forskellen på de fysiske rammer, har betydning for de læringsmiljøer og aktiviteter vi tilbyder. Vi er et stort børnehus, med én leder og én personalegruppe.

Vi arbejder ud fra Hjørring kommunes værdigrundlag,

Alle børn skal have mulighed for at udvikle sig som robuste og livsduelige mennesker, der mestrer livet.

Overordnet tager vores pædagogiske praksis udgangspunkt i Den styrkede pædagogiske læreplan.

I hverdagen lægger vi vægt på den anerkendende tilgang.

Børnene er tilknyttet klynger, og i klyngen en spisegruppe og hvert barn m/forældre har tilknyttet en primærpædagog.

Vores grupperum er funktionsrum, som tilbyder forskellige læringsmiljøer.

Vi vægter natur og friluftsliv højt, og ser legepladsen, og de omkringliggende grønne områder i Vrå, som en naturlig del af vores hverdag.

Dagen begynder med tilbud om en stille opstart og morgenmad. For børnehaven fælles i Hjerterummet, og Vuggestuen samles i et grupperum.

De forskellige rum i huset åbnes efterhånden som børnene møder ind. Frem til klokken 9 tilbyder vi forskellige aktiviteter, samtidig med at børnene har mulighed for at indgå i selvvalgte lege-/relationer.

Mellem klokken 8.30 & 9 - samles vi til formiddagsmad.

Fra ca. klokken 9.30, tilbydes atter forskellige aktiviteter. Disse aktiviteter tager deres udgangspunkt i de forskellige læreplanstemaer.

I vuggestuen spiser vi omkring klokken 11 - i børnehaven omkring klokken 11.30.

Vi samles i spise-grupperne, hvor der inden madpakkerne åbnes, er forskellige voksenstyrede aktiviteter.

Efter frokost, i vuggestuen er det sovetid for de fleste børn, de der vågne samles i vuggestuens fællesrum - i Børnehaven går vi oftest på legepladsen, her er der både voksen- og børneinitierede lege og aktiviteter.

Afhængig af vejr, vind og årstid, er vi ude eller inde og indtil dagen afsluttes kl. 16.30.

Det pædagogiske grundlag

Temaer i det pædagogiske grundlag	Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Vrå forholder os til temaet
<p>Børnesyn</p> <p>Hvordan kommer "børnesyn" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Alle børn skal føle sig hørt, set og som en del af fællesskabet. Alle børn har en værdi, og alle børn mødes med den anerkendende tilgang. Vi opfatter børnene som kompetente og selvstændige individer. Børnene får mulighed for at bruge deres demokratiske stemme i forhold til aktiviteter og konflikter.</p> <p>Når dagen begynder, er vi opmærksomme på at sige "god morgen" til alle børn og forældre. I mindre sammenhænge, f.eks. spisning eller tur i skoven, understøtter vi børnenes indbyrdes dialog.</p> <p>Børnene er medbestemmende i aktiviteter og leg, og bidrager med deres ideer, f.eks. ved indretning af nye læringsrum. Børnene hjælper med praktiske gøremål, til gavn for fællesskabet. Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden, være respektfulde og vise hensyn. Med afsæt i børnenes initiativer, bidrager de voksne med nye ideer til børnenes leg, dette kan også være med henblik på relationsdannelse.</p> <p><u>Vuggestuen:</u> Henrik vil gerne lege med to piger. Den voksne siger: "Jeg vil gerne hjælpe jer". Den voksne sætter sig på gulvet, og siger til pigerne, at Henrik gerne vil spørge om noget. Henrik siger, på sin måde, "Jeg vil gerne være med". Den voksne gentager, og alle kommer til at lege sammen.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Efter spisning, har børnene ansvaret for at rydde op. De skal tømme deres glas, tømme og sortere skraldetallerkner samt tørrer bordene af. Når det hele er ryddet op, bliver døren åbnet, og alle kan komme videre med dagen.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år.</u> Steen har svært ved at sige farvel til sin mor. Den voksne anerkender hans følelser og siger: "Det kan jeg godt forstå, heldigvis ses I igen i eftermiddag." Den voksne, tager Steen i hånden og hjælper ham over til sine venner, der inviterer ham med i deres leg.</p>

<p>Dannelse og børneperspektiver</p> <p>Hvordan kommer "dannelse og børneperspektiver" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Børnenes leg og læringsmiljøer tager udgangspunkt i børneperspektivet.</p> <p>Børnene er medskabere i hverdagen, og får forskellige handlemuligheder.</p> <p>Vi er opmærksomme på, at vi er rollemodeller og optræder respektfuldt og hensynsfuldt over for hinanden, vi udviser glæde og humor, samt omtaler hinanden positivt.</p> <p>Vi "går foran, ved siden af og bagved" børnene.</p> <p>Vi snakker med børnene om følelser, og hvad det vil sige, at være en god ven. Når der opstår konflikter, støtter vi børnene i at finde deres egne løsninger, og hjælper dem videre, med forskellige løsningsforslag.</p> <p>Vi har en positiv og anerkendende tilgang til børnene, hvor de skal opleve, at de bliver set og får mulighed for, at få indflydelse på dele af hverdagen.</p> <p>Vi stiller krav til, og giver børnene udfordringer, i forhold til deres alder og udviklingsniveau.</p> <p><u>Vuggestuen</u></p> <p>Tilde opdager, at Henriks Bamse ligger i Hjerterummet og at han er gået hjem.</p> <p>Tilde siger:</p> <p>"Jeg lægger hans bamse ud på garderoben, så er den klar til ham i morgen."</p> <p>Den voksne anerkender Tildes handling.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u></p> <p>Børnene skal klippe påskekyllinger.</p> <p>Den voksne har fastsat rammer, hvor børnene samtidig kan lave en kylling, netop som de ønsker sig.</p> <p>Maven skal være gul, resten bestemmer børnene selv.</p> <p>F.eks. farven på vingerne, store eller små øjne, og om kyllingen skal have ben.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u></p> <p>Trine har en dukke og Steen vil gerne have den.</p> <p>Den voksne lægger op til, at de skal løse konflikten selv, ved at spørge Trine:</p> <p>"Véd Steen, at du leger med dukken?"</p> <p>" Kan I lave en aftale om, at han får dukken når du er færdig?"</p> <p>Trine kigger væk, og leger videre.</p> <p>Den voksne fortsætter:</p> <p>"Steen, Trine er ikke færdig endnu, vi finder en anden dukke til dig."</p>
<p>Leg</p> <p>Hvordan kommer "leg" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>I børnehuset er legen en proces som foregår hele dagen.</p> <p>Vi er meget bevidste om, at der skal være mulighed for voksen planlagte aktiviteter, men også børneinitieret leg.</p> <p>Med udgangspunkt i børnenes udviklingsniveau, har vi mulighed for at udfordre børnene, bl.a. ved at tilføre legen nye dimensioner.</p> <p>Vi har indrettet forskellige dynamiske læringsmiljøer, der er fleksible og kan tilpasses den enkelte børnegruppe.</p>

	<p>Personalet har ansvaret for, at alle børn trives, og at der opbygges betydningsfulde og udviklende legerelationer, hvor alle har mulighed for at være medskaber af legen.</p> <p><u>Vuggestuen</u> Børnene er meget optaget af dyrene, og finder dem selv frem. Tilde begynder at lege med en ko. En voksen udvider legen ved, at spørge: "Hvad siger koen?" Tilde har et spørgende udtryk, og den voksne siger: "Muuuuuuuu". Kort tid efter, har Tilde fundet flere køer, sidder med et stort smil og siger: "Muuuuuuuuu"</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> En gruppe drenge laver et vandhul i børnehaven. De har mange cykler, og vil gerne vaske dem. En voksen finder nogle vaskeklude, det inspirerer børnene og der kommer flere, der gerne vil vaske cykler. Thomas kommer og vil gerne have en klud, men der er ikke flere. Den voksne siger: "De andre bruger kludene, du kan komme tilbage om lidt." Efter en tur på cyklen, kommer Thomas tilbage, hvor der nu er en klud ledig, han kan bruge.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Steen spørger en voksen: "Vil du bygge et Lego hus sammen med mig?" Steen begynder at finde klodser og bestemmer hvilke farver. Den voksne er observerende og hjælper med at finde klodserne. Den voksne viser Steen, at væggene holder bedre, når klodserne sidder forskudt. Da Steen, vil bruge en plade som tag, siger den voksne: "Der findes røde tag klodser, så kommer det til at ligne, taget på dit hus, Steen."</p>
<p>Læring</p> <p>Hvordan kommer "læring" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Vi har fokus på at læring sker, i et læringsrum, hvor hverdagsrutiner har samme værdi som børnenes leg og planlagte aktiviteter. Vi er bevidste om, at børnenes lyst til at eksperimentere er en afgørende faktor, og vores dialoger er præget af "åbne spørgsmål", så børnene får oplevelsen af at finde løsninger og "nye veje". Vi udfordrer børnene, så de får mod på "at turde" noget mere, og støtter dem samtidig i at udforske deres egen hverdag. Vi tager udgangspunkt i, hvad der optager børnene, og børneperspektivet har på den måde en stor betydning i vores hverdag.</p> <p><u>Vuggestuen</u> En voksen tegner på tavlen, og fortæller samtidig historien om bamsen Peter. Peter skal i svømmehallen og har badebukser på.</p>

	<p>Børnene lytter interesseret, og Henrik siger: "Røde, røde." Den voksne er opmærksom, og svarer hurtigt: "Det er rigtigt, Henrik, badebukserne er røde."</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Børnene sidder på stolene og er samlet omkring spisebordet, her skal de "lege" de forskellige forholdsord og bruge kroppen. Den voksne siger: "Kan I stå PÅ stolen?" Børnene prøver sig frem og efterfølgende, siger den voksne: "Kan I ligge UNDER bordet?"</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Børnene skal på legepladsen. Trine spørger: "Hvad skal vi have på?" Den voksne spørger uddybende: "Hvordan er vejret?" Trine kigger op og svarer: "Det regner." Den voksne spørger videre: "Hvad skal du så have på?" Trine smiler og siger: "Regntøj og gummistøvler." Den voksne anerkender og siger: "God ide."</p>
<p>Børnefællesskaber</p> <p>Hvordan kommer "børnefællesskaber" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>I hverdagen, er vi opmærksomme på, at skabe sammenhænge, hvor fællesskabet danner grundlag for børnenes indbyrdes relationer. Al læring og udvikling sker i samspil med andre, både børn og voksne. I de forskellige læringsrum, er der mulighed for, at det enkelte barn kan få indflydelse på aktiviteten eller den specifikke leg. I de børneinitierede lege, guider vi børnene, så alle børn får en oplevelse af at blive hørt og være en del af fællesskabet. Vi er meget bevidste om betydningen af de voksne som rollemodeller samt den indbyrdes interaktion.</p> <p><u>Vuggestuen</u> Mange børn er på "Bananen" og leger med bolde og de røde kasser. I en kasse ligger der 4 bolde, Henrik vil gerne løfte kassen, men der falder en bold ud. Tilde ser, at Henrik ikke kan løfte kassen, går hen og hjælper ham.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Nogle piger har over tid haft en del konflikter. Den voksne planlægger små aktiviteter, hvor pigerne er sammen to og to. De får nogle bløde pensler, og skal "male" hinanden på ryggen. Pigerne har alle lyst til at deltage, og er meget nærværende.</p>

	<p>Efter seancen, siger Rikke: "Måske vi kan gå ud at gyngede på den store gyngede, der kan vi alle være" Alle nikker og løber ud på legepladsen.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Steen vil gerne lege med Trine i sandkassen, han nærmer sig forsigtigt, og spørger: "Må jeg være med?" Trine hører ham ikke, og leger uanfægtet videre. Den voksne siger: "Trine, Steen vil gerne spørge om noget." Steen siger stille: "Må jeg være med?" Trine smiler og svarer hurtigt: "Ja da, du kan tage den blå skovl".</p>
--	--

Det pædagogiske grundlag

Temaer i det pædagogiske grundlag	Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Vrå forholder os til temaet
<p>Pædagogisk læringsmiljø</p> <p>Hvordan har vi gennem hele dagen etableret et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.</p>	<p>I bevidstheden om, at barnets læring udvikles gennem hele dagen, ude som inde, og i alle sammenhænge, defineres nye læringsrum, med udgangspunkt i den specifikke kontekst samt børnegruppe. Vores indretning er bl.a. opdelt i afgrænsede læringsrum, der appellerer børnene til en bestemt leg, hvor børnenes fantasi og initiativ har frit spil.</p> <p>Samtidig opfatter vi også "et læringsrum", som måden vi tilgår hverdagens rutiner, og inddrager børnene i det omfang, det er muligt. I vores interaktion med børnene, italesætter vi dét vi gør, og udfordre naturligt børnenes sproglige udvikling.</p> <p><u>Vuggestuen</u></p> <p>Ved puslebordet hænger der billeder og sange, af forskellige dyr. Den voksne begynder at sige "Se den lille kattekilling."</p> <p>Tilde ser utilfreds ud, og peger på billedet af en elefant. Den voksne stopper og siger:</p> <p>"Nååå, du vil gerne synge "En elefant kom marcherende?"</p> <p>Den voksne begynder at synge, og Tilde griner og vifter med armene.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u></p> <p>4 piger, gynger sammen på "Fugleredegyngen". Pigerne sidder ned, men alle vil gerne være "den der står op". På et tidspunkt foreslår Rikke:</p> <p>"Hvis vi skiftes, kan de to andre ligge og sove i gyngen."</p> <p>På skift, prøver alle både at stå op og ligge ned. Legen udvikler sig, så dem, der ligger ned, bestemmer en sang, alle kan synge med på.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u></p> <p>Der er en gruppe børn, der sidder og spiser morgenmad. Børnenes indbyrdes dialog drejer sig om "tiden", og hvor lang tid bollerne bager i ovnen. Den voksne tilføjer:</p> <p>Om 5 min. er klokken kvart i 8, og morgenmaden skal tages af bordet. Trine spørger:</p> <p>"Hvor lang tid er 5 minutter?"</p> <p>Den voksne, tager væguret hen til bordet og svarer:</p> <p>"I kan holde øje med viseren, når den lange kommer til "4", er der gået 5 minutter."</p>
<p>Forældresamarbejde</p> <p>Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?</p>	<p>Vi vægter forældresamarbejdet højt, og bestræber os på at have et tæt og tillidsfuldt samarbejde med forældrene. Det er vigtigt, at alle forældre oplever den løbende uforpligtende dialog, og det er personalets ansvar, at være opmærksom på dette.</p>

	<p>Ligesom vi har ansvaret for at skabe optimale forhold for et konstruktivt samarbejde, har vi også en forventning om, at forældrene tager kontakt til os i relevante sammenhænge.</p> <p>Vi informerer forældrene omkring de daglige pædagogiske aktiviteter, og er derudover opmærksom på nye familiers første møde med personalet og børnehuset.</p> <p>Vi har regelmæssige forældresamtaler, hvor dialoghjulet danner grundlag for samtalen omkring barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.</p> <p><u>Vuggestuen</u></p> <p>Vi har fokus på, at forældrene føler sig trygge - det er en ny hverdag, hvor forældrene skal "lære at gå" i institution.</p> <p>De første dage indbyder personalet især til, at forældrene kan ringe i løbet af dagen, for at høre til barnets trivsel.</p> <p>Vi gør også brug af billeder, så vi kan visualisere barnets dag for forældrene, på sms, mail eller i billedform.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u></p> <p>Vi er bevidste om, at forældrene afleverer deres "guldklump" til os. I fællesskab har personale og forældre ansvaret for, at overdrage oplevelser, "den gode hverdagshistorie". Det er indfaldsvinklen til dialog og opbygning af forældresamarbejdet.</p> <p>I overgangen fra vuggestue eller dagpleje til børnehaven, har vi ekstra fokus på at fortælle forældrene om barnets dag i børnehaven.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u></p> <p>Gennem den daglige dialog, overleverer vi dagens aktiviteter eller den særlige oplevelse.</p> <p>Vi opfordrer forældrene til, at fortsætte dialogen med børnene hjemme, for på den måde at optimere forældrenes indsigt i barnets udvikling og læring, ud fra barnets perspektiv. Ofte henviser vi til billedgallerier på Aula, der kan understøtte samtalen i hjemmet.</p> <p>Hermed kan forældrene få en bredere forståelse for hverdagen og kan understøtte den fælles trivsel, udvikling og læring i pædagogisk praksis.</p>
<p>Børn i udsatte positioner</p> <p>Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?</p>	<p>Alle børn har krav på at blive mødt af anerkendende voksne, som tror på det enkelte barns ressourcer.</p> <p>Vi inkluderer børnene, hvor alle har en betydningsfuld plads i fællesskabet.</p> <p>Læringsmiljøerne er fleksible og tilpasses hele børnegruppen, uanset forudsætning og udviklingsniveau.</p> <p>Vi mener, for at kunne behandle børn ens, skal de behandles forskelligt.</p> <p><u>Vuggestuen:</u></p> <p>Tilde har svært ved at udtrykke sig verbalt og er i konflikt med Henrik. Hun begynder at råbe og skubbe Henrik.</p> <p>En voksen tager Tilde og et par andre med ind i et andet lokale, og Tilde falder til ro.</p> <p>Samtidig skaber det ro og trykthed i hele gruppen, og efter kort tid kan alle samles igen.</p>

	<p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Børnene fra ét af grupperummene er færdige med at spise. For Thomas kan det være meget overvældende, at komme i garderoben sammen med alle de andre børn. Da Thomas har ryddet op, spørger den voksne: "Thomas, har du lyst til, at hjælpe med den sidste oprydning eller læse i en bog, mens jeg rydder op?" Thomas svarer hurtigt: "Jeg vil gerne rydde op, det er hyggeligt, sammen med dig". Da de er færdige, er garderoben tom og Thomas tager sit tøj på og går ud på legepladsen.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Steen har svært ved at acceptere, når en aktivitet eller leg skal afsluttes. Ofte ender det i en konflikt, hvor Steen gemmer sig i garderoben. En voksen siger: "Steen, du kan fortsætte efter madpakken, og jeg skal nok hjælpe dig med at huske det. Episoden gentager sig, men med tiden bliver konflikterne færre, og Steen lærer at afbryde sin leg. I hele perioden har Steen fået hjælp, og er hver gang blevet mødt med den anerkendende tilgang.</p>
<p>Sammenhænge</p> <p>Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?</p>	<p>I det sidste år i børnehaven har vi fortsat fokus på arbejdet med barnets trivsel, robusthed og evnen til at indgå i forskellige børnefællesskaber.</p> <p>Vi prioriterer fortsat børnenes frie leg, som et vigtigt læringsrum, men har samtidig større fokus på vokseninitierede aktiviteter, hvor børnene øver sig i fordybelse - vi kalder det "skal opgaver".</p> <p>Gennemgående styrker vi børnenes lyst til at opsøge ny viden, udfordre sig selv samt have mod på, at tage selvstændige initiativer.</p> <p>For at skabe sammenhæng mellem børnehaven og skolen, har vi et målrettet samarbejde med børnehaveklassen.</p> <p>På tværs af skole og børnehave, planlægger vi et læringsmiljø, hvor børnene bl.a. oplever, hvordan en lærings lektion kan foregå.</p> <p><u>Relation</u></p> <p>I august måned bliver de ældste børnehavebørn samlet i Klynge 3. Børnene er inddelt i faste spisegrupper, hvor de er blandt både nye og gamle venner.</p> <p>Vi arbejder med små temaer inspireret af børnenes interesser og leg. I denne sammenhæng arbejder vi med både voksen valgte grupper og børnenes selvvalgte grupper.</p> <p><u>Fællesskab</u></p> <p>Trine og Steen, der normalt ikke leger med hinanden, skal i fællesskab bygge en Lego model.</p>

	<p>Formålet er dels at opbygge evnen til fordybelse, men primært at kunne indgå i et fællesskab om en fælles opgave.</p> <p>Trine starter med, at bygge, mens Steen "læser" konstruktions-tegningerne og finder klodser</p> <p>Efter 10 billeder, bytter de roller.</p> <p>På legepladsen har vi nogle udfordringer, der opstår "huller" på udsatte steder. En voksen begynder at hente jord og spørger, om nogle børn vil hjælpe. Flere børn melder sig, og får hurtigt organiseret, at nogle fylder i trillebøren, andre kører og tipper jorden af.</p> <p>På et tidspunkt vil Trine hellere lege, og går væk fra sin trillebør.</p> <p>Steen stopper med at grave, kigger op og henvender sig til Trine: "Hvis vi fylder de næste tre huller, kan vi gyngte bagefter".</p> <p>Trine accepterer Steens forslag, og de får afsluttet i fællesskab.</p> <p><u>Brobygning</u></p> <p>Vi brobygger med Vrå skole, for at bidrage til meningskab og lette overgangen for det enkelte barn. Vi ønsker at skabe tryghed og forudsigelighed, åbne op for gode relationer forud for skolestart, samt give børnene kendskab til de fysiske forhold. Desuden besøger vi hinanden henover året.</p> <p>Hvert forår brobygger vi med skolen. Børnehaveklasselærerne besøger de to spisegrupper og afholder samling med børnene. De kommer på besøg 3 gange.</p> <p>Herefter besøger børnene i de to spisegrupper børnehaveklassen. Vi følger en hel skoledag og afslutter dagen med at spise madpakker til frokost.</p>
<p>Inddragelse af lokalsamfundet</p> <p>Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?</p>	<p>I arbejdet med de 6 læreplanstemaer, inddrager vi mulighederne i nærmiljøet omkring børnehuset.</p> <p>Udgangspunktet er børneperspektivet, de 6 læreplans temaer samt eksisterende læringsmiljøer. Afhængig af den aktuelle børnegruppe og specifikke pædagogiske sammenhænge, udvider vi vores læringsrum.</p> <p><u>Vuggestuen</u></p> <p>I vuggestuen går vi mange ture i nærmiljøet. Vi opsøger forskellige kulturelle oplevelser rundt omkring i byen, vi snakker og fortæller om alt det vi ser og møder på vores vej.</p> <p>Den Voksne spørger: " Vil du med på tur og se til Hinkepigens?"</p> <p>Tilde svarer: " jaaaaa"</p> <p>Pigen viser hvordan Hinkepigens står på et ben og vinker</p> <p>Forældrene fortæller: " Vi får hver dag at vide hvor og hvordan Hinkepigens står."</p>

	<p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Vi har en gruppe børn der er meget optaget af traktorer og arbejdsmaskiner. En af forældrene skaffede plakater med forskellige maskiner, og for at øge børnenes indsigt, tager vi på tur til byens Maskinstation.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> En gruppe børn og en voksen besøger plejehjemmets "Demens by". Inden besøget snakker vi om, hvem der bor på plejehjemmet og hvordan man skal opføre sig - ikke larme, løbe osv. Det enkelte barn får oplevelsen af at glæde de ældre, mange smil bliver sendt i begge retninger, vi synger sammen, læser højt og "drikker kaffe". Barnet får oplevelsen af at have gjort noget for at glæde andre.</p>
--	---

1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social - og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Læringsmiljøet tilgodeser det enkelte barns udvikling, samtidig med, at alle skal have mulighed for at deltage og bidrage til fællesskabet.

Der er mulighed for, at barnet kan opbygge betydningsfulde fællesskaber, og gennem samspillet udvikle sin egen identitet.

Læringsmiljøet udfordrer og motiverer børnene i en grad, der giver dem mod på at udforske og tage initiativer, i forskellige fællesskaber og sammenhænge.

Barneperspektivet er af afgørende betydning ift. etablering af læringsmiljøet, vi giver børnene mulighed for at være medskabere samt have indflydelse på egen hverdag. Det er her, børnene får en fornemmelse af at være en del af det demokratiske fællesskab.

Barnets eget engagement har en afgørende betydning for den generelle udvikling, hvilket bl.a. understøttes gennem en respektfuld og anerkendende interaktion med børnene.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen:</u> 2-årige Henrik, der er motorisk usikker, vil gerne køre på en løbecykel. Den voksne siger: "Kom Henrik, så skal jeg hjælpe med at finde en cykel, der passer dig." Henrik sætter sig på cyklen, den voksne støtter forsigtigt på skulderen, og Henrik kører rundt på legepladsen. Efter lidt øvelse, siger den voksne: "Se, Tilde cykler ovre ved træet, du kan cykle sammen med hende." Henrik kigger op, smiler, og cykler selv over til Tilde.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Rikke og Thomas leger sammen på gyngen, og har længe øvet sig i at hoppe af, mens de gynger. Efter en hel formiddag, har de prøvet så mange gange, at de begge har mod på at hoppe.</p>
----------------------------	---

	<p>De vil gerne vise det til en voksen, der efterfølgende kommenterer anerkendende: “Hvor er I blevet gode til at hoppe, hvordan er I blevet så modige?” Thomas siger hurtigt: “Det var først Rikke, der kunne, men jeg prøvede bare, og nu kan jeg også.”</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Børnene har indrettet et udekøkken hvor de anvender æbler og blade, som snittes til salat Trine og Steen “ snitter salat” 2 drenge bliver nysgerrige på legen, og spørger: “Må vi være med?” Steen siger: “Det må I gerne, I kan være dem der henter æbler og blade.”</p>
I det psykiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen</u> Det er koldt, og alle skal ud på legepladsen. Den voksne siger: “Kom Tilde, her er dine termobukser, nu skal jeg hjælpe dig.” Den voksne opmuntre Tilde, ved at sige: “Prøv, at sætte fødderne ned hér, og så trækker vi med hænderne.” Efter flere forsøg lykkedes det at få benet gennem buksebenet. Samme procedure gentages, og efter nogle dage kan Tilde tage bukserne på, uden hjælp.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Alle er færdige med at spise deres madpakker, og glaskanderne skal ud i køkkenet. Den voksne spørger åbent: “Er der nogen, der vil hjælpe med kanderne?” Thomas siger stille: “Det vil jeg gerne, men måske taber jeg den på gulvet.” Hertil svarer den voksne: “Kom, vi hjælper hinanden, så holder jeg hånden lige under kanden.” Thomas får hjælp til den første kande.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Det er fastelavn og alle børn skal lave masker af gips. Steen har været lidt utryg, men har nu samlet mod på udfordringen. Den voksne forklarer først: “Du skal have vådt gips i ansigtet, mens det tørre, skal du ligge helt stille, Jeg sidder ved siden af dig, hele tiden” Steen spørger uddybende: “Hvad nu, hvis mine øjne klør?”. Den voksne svarer: “Så holder vi en pause, indtil du er klar igen.” Helt afslappet, og uden pauser, får Steen lavet en flot maske.</p>

I det æstetiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen:</u> Det er efterår, og en gruppe på 5 børn skal i skoven. De finder hurtigt, en stor dyngge af visne blade og den voksne indbyder, ved at sige: “Kom lad os hoppe i bladene.” Alle hopper ivrigt rundt, og på et tidspunkt falder Henrik. Han bliver først helt stille, kigger op og prøver så, om han kan trille over til den voksne. Henrik begynder, at grine, og den voksne siger hurtigt: “Skal vi alle trille, som Henrik.”</p> <p><u>2,10 - 5,0 år</u> En gruppe børn, skal synge og spille med forskellige instrumenter. For nogle af børnene er det grænseoverskridende. I begyndelsen er de iagttagende, efter nogle gentagelser, får de mod på at deltage. For at skabe tryghed for børnene, sætter den voksne en ramme, ved at sige: “Nu er det trommerne de skal spille, så skal I andre være stille og lytte.” Efter hvert instrument, er der fællesspil, indtil der bliver udpeget et nyt instrument.</p> <p><u>5,0 år -6,0 år</u> Tilde og Henrik skal i gang med at male skovens dyr, med akvarelfarver, og børnene har motiver de maler efter Tilde siger: “Jeg vil male den snegl vi fandt i skoven” Den voksne siger: “God ide, begynd med kroppen, hvordan ser den ud?” Henrik svarer: “Den har også et hus.” Tilde går i gang, er meget optaget af sit projekt, og begynder med det runde sneglehus.</p>
------------------------------	--

Når vi arbejder med alsidig personlig udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Læring <u>Vuggestue</u> Henrik skal starte i vuggestuen, og har aldrig været passet, uden at hans far eller mor er i nærheden. Det er vigtigt, at Henrik får positive erfaringer ifm. opstarten, samt mødet med nye ukendte voksne. Forældrene har på forhånd fortalt, at Henrik er glad for at lege med dyr, hvilket bliver udgangspunktet for det første besøg i vuggestuen. Den voksne tager i mod Henrik, rækker ud efter ham og siger: “Nu skal du se Henrik, vi har en bondegård, med mange dyr, den må du gerne lege med.” Det aftales med forældrene, at de kommer tilbage efter 1 time, så Henrik får oplevelsen af, at være alene i vuggestuen, men erfarer også, at far og mor kommer tilbage.</p> <p><u>2,10 år - 5.0 år</u> Vi skal lave bål på legepladsen, alle er meget opmærksomme og vil gerne være med. Vi har ingen tørre aviser, og hurtigt byder Steen ind: “Vi kan samle nogle små gamle grene.” Den voksne anerkender Steens forslag, og alle børnene går i gang med at samle grene.</p>
--

Rikke finder én, der er våd, og den begynder at syde, på bålet. Hun kigger på bålet, og kommer selv frem til en årsag.

“Når grenen kan knække, er den gammel og kan brænde.”

Der kommer godt gang i bålet.

5,0 år - 6,0 år

Tilde og Henrik står og kigger på en planche med verdens dyr, som er sat op på væggen.

Tilde siger:

“Det der er en blåhval, det er verdens største dyr”

Henrik siger: “nej den lever jo i vandet”

Tilde henvender sig til den voksne og spørger:

“Er det ikke rigtig, at blåhvalen er verdens største dyr?”

Den voksne fortæller, at Tilde har ret.

Leg:

Vuggestuen:

Tilde og Henrik er begge 2 år, og er ved at komme i konflikt, fordi de begge vil have den samme cykel.

En voksen står i nærheden og siger til Tilde og Henrik:

“Tilde, jeg kan se, at du vil have dén cykel, Henrik cykler på.”

Tilde siger stille:

“Ja, min cykel”

Den voksne, kigger på Henrik og siger:

“Henrik, kan du hjælpe Tilde med at finde en cykel, så kan I cykle sammen.”

De finder hurtigt en cykel mere, og kører rundt sammen.

2,10 år - 5,0 år

Vi skal bygge en togbane.

I begyndelsen hjælper den voksne, men hurtigt tager børnene over og kan bygge selv.

Rikke, der har brug for særlig opmærksomhed, er den voksnes hjælper og finder skinner til de andre.

Efter et stykke tid, kan Rikke deltage, på lige fod med de andre børn.

Børnene inspirerer hinanden, og voksne guider, når der er behov for det.

5,0 år - 6,0 år

En gruppe børn bygger en hule, det er svært og tæpperne falder ned.

Trine er irriteret og råber ud i lokalet:

“Det driller, hvem vil hjælpe med at holde tæpperne?”.

Steen, der kravler rundt om hulen siger hurtigt:

“Nej vent nu lidt, de store stole, kan godt holde tæpperne.”

Børnefællesskaber

Vuggestuen

På legepladsen har vi en rutsjebane. Både de yngste og ældste børn vil gerne deltage.

Pædagogen skaber her et fælles tredje for børnegruppen, hvor det enkelte barn kan deltage.

Nogle med hjælp og vejledning til at kravle op, andre klarer selv at kravle op.

Børnegruppen er fælles om aktiviteten med rutsjebanen.

2,10 år - 5,0 år

Børn og voksen bygger forhindringsbane på legepladsen, den voksne veksler mellem med at være

guidende og passiv/observerende. Rikke har ikke mod på, at bruge banen, men bliver inddraget som

“hjælper”, dels ved at bygge samt holde de andre i hånden, hvis de bliver usikre.

Lige inden legen stopper

Siger Thomas:

“Rikke, skal jeg hjælpe dig.”

5,0 år - 6,0 år

Efter spisning, spørger den voksne børnene:

“Hvad skal vi lave i formiddag?”

Trine foreslår:

“Vi kan spille guitar.”

Steen er hurtig og siger:

“Vi skal synge den med trolden.”

Børnene kender sangen, dens ramme, gentagelserne og skal på skift bestemme, “hvilket dyr de skal være”.

Den voksne har fokus på, at alle børn bliver hørt, inden legen afsluttes.

Børnesyn:Vuggestue

Tilde står og kigger nysgerrigt på 3 børn, der leger i sandkassen. Tilde har en pind i hånden og den voksne spørger:

“Vil du være med i legen?”

Tilde nikker, og den voksne tager Tilde ved hånden.

Den voksne siger:

“Hvad leger I?”

Henrik siger:

“Vi lave kager”

Den voksne spørger:

“Kan Tilde være den, som sætter lys på kagen?”

Henrik svarer:

“Jaaa”

2,10 år - 5,0 år

Efter sommeren, hvor de ældste børn er flyttet i Klynge 3 kommer Thomas en dag og siger:

“Jeg savner Rikke, der er min bedste ven.”

Den voksne anerkender savnet, og siger:

“I lad os aftale at vi kan gå en tur sammen, og tage madpakkerne med”

Vi sammensætter en børnegruppe, hvor vi ved, at der har været legerelationer på tværs af de to aldersgrupper.

5,0 år - 6,0 år

Trine kigger på den voksne og siger:

“Jeg vil gerne lægge prinsesse puslespillet, det er så flot.”

Trine opdager hurtigt, at det er svært, og spørger den voksne:

“Der er mange brikker, vil du hjælpe mig?”

Den voksne véd, at Steen, kan lægge puslespillet og siger:

“Steen, du lavede spillet i går, vil du hjælpe Trine?”

Dannelse og børneperspektiv:Vuggestue

Henrik sidder ved siden af den voksne mens de spiser. Henrik synes den voksnes mad er spændende.

Den Voksne siger:

“Henrik, det her er min mad”

Den voksne peger på Henriks mad:

“Det her er din mad, det skal du spise”

2,10 år - 5,0 år

I værkstedet, er der en voksenstyret aktivitet, hvor børnene klipper.

Uden for værkstedet leger Rikke sammen med nogle børn. Hun bliver opmærksom på aktiviteten i værkstedet og vælger at tilslutte sig.

5,0 år - 6,0 år

En dreng, af anden etnisk herkomst, har fødselsdag og tegner med en voksen.

Den voksne tegner et dannebrog/fødselsdagsflag og giver det til drengen og synger et uddrag af en dansk fødselsdagssang. Drengen tegner efterfølgende sit hjemlands flag og giver det til den voksne.

Børn i udsatte positioner:Vuggestue

Steen har det svært med at være i fællesskabet.

Den voksne siger:

“Kom, lad os gå ned og finde kastanjer”

Den voksne tager Steen i hånden, og sammen finder de en spand.

Der kommer flere nysgerrige børn til.

Den voksne siger:

“Kan du vise de andre børn, hvor mange kastanjer du har fundet?”

Steen viser spanden og deler sine kastanjer med de andre børn, og legen går i gang.

2,10 år - 5,0 år

En gruppe børn har et værksted med træ, søm, skruer, hammer, sav og en knibtang.

Rikke, der hurtigt mister interessen og fokus, begynder at forstyrre de andre. Gentagne gange, tager hun de andres ting og vælter deres træstykker.

Den voksne slår 20 søm i et stykke træ, og giver Rikke en knibtang.

Den voksne siger til Rikke:

“Se Rikke, det er dit stykke træ, og du må gerne tage alle sømmene ud.

“Hvis det er svært, vil jeg gerne hjælpe dig.” Rikke bliver meget motiveret og øver sig målrettet på at bruge tangen rigtigt. Efter et stykke tid, er alle søm trukket ud.

5,0 år - 6,0 år

Tilde har svært ved at falde til ro en morgen, og "zapper" meget rundt. Hun forstyrrer de andre børn, der er i gang med at lægge puslespil.

En voksen siger:

“Tilde, du har brug for at "brænde" noget energi af, lad os spørge Henrik om han vil være med i musikrummet”

Tilde siger:

“Jeg vil hellere ud, vil du med Henrik?”

Forældresamarbejde:Vuggestue

Henrik bliver afleveret, den voksne byder indenfor, og henvender sig til både Henrik og hans mor.

Rækker ud efter Henrik, samtidig med hun siger:

“Godmorgen Henrik, har I haft en god morgen og er I klar til en ny dag?”

Henriks mor svarer:

“Henrik sov uroligt i nat og har været tidligt oppe.”

Med denne information har personalet mulighed for, at skabe de bedste rammer for Henriks dag i vuggestuen.

2,10 år - 5,0 år

Thomas er en dreng, der ofte kommer i konflikt med de andre børn, og har brug for meget guidning fra en voksen.

Da Thomas bliver hentet, overleveres dagens gode oplevelser, og desuden overleveres konflikten, hvor Thomas kom til at slå Rikke.

I forlængelse af beskrivelsen, siger den voksne:

"Nu kender du historien, hvis Thomas fortæller noget hjemme."

"Vi har snakket med både Rikke og Thomas, så konflikten er afsluttet og I behøver ikke at snakke om det hjemme."

5,0 år - 6,0 år

Vi får en henvendelse fra Trines forældre, der er bekymret for, om Trine har venner i børnehaven.

De siger bl.a.:

"Trine siger, hun gynger mest og leger alene ved rutsjebanen."

Den voksne siger:

"Vi ser noget helt andet, men skal være opmærksomme på det, så vi kan tale om det igen."

Da Trine bliver hentet, spørger den voksne, Trine:

"Trine, da du legede i legehuset lavede du mad til de andre børn. Jeg har glemt hvem det var, kan du huske det?"

Trine kigger op og siger:

"Jamen det kan jeg godt, det var Steen og de andre tre drenge."

Sammenhænge:5,0 år - 6,0 år

Trine og 5 andre børn, kommer som de første i garderoben for at tage overtøj på.

Da den voksne kommer ud i garderoben, er det tydeligt at Trine ikke kan holde fokus, og bliver afledt af de andre børn.

Den voksne, sætter sig ned ved Trine, og siger:

"Kom Trine, nu skal vi have tøj på, hvad skal du have på ud?"

Trine kigger ud og siger:

"Gummistøvler og termotøj".

Trine trækker, selv i tøjet, og går ud på legepladsen.

2. SOCIAL UDVIKLING

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om social udvikling

Børnene deltager i sociale fællesskaber, hvor de oplever at blive set, hørt og er ligeværdige. De har mulighed for, at bidrage til legen, legens indhold og hvem de vil lege med. Læringsmiljøet bærer præg af, at der er plads til forskelligheder og understøtter legens grundlæggende aspekter. Børnene lærer derigennem, at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter, og i det hele taget at være en god kammerat. Læringsmiljøet understøtter endvidere børnenes lyst til at lege, udforske og eksperimentere. Grundlæggende for børns sociale udvikling er, kvaliteten af de interaktioner børnene tilbydes samt deltager i.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

<p>I det fysiske læringsmiljø</p>	<p><u>Vuggestue</u> Tilde leger i et legehuse, og laver sandkager. En voksen og to børn kommer over og spørger om de må købe en kage med flødeskum og jordbær. Tilde svarer: "Ja, det må I gerne, nu er der ikke flere." Den voksne siger så: "Mange tak, HOV, det var den sidste kage". "Hvad med at Henrik hjælper med at lave flere kager?" Derefter hjælper alle tre med at lave kager.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> I sandkassen er en gruppe børn i gang med at lege med dinosaurer. Thomas vil gerne være med, men bliver i første omgang afvist. Den voksne sætter sig sammen med Thomas og 2 dinosaurer. Thomas fortæller, at den ene Dino har fødselsdag og skal holde fest. De andre børn i sandkassen lytter interesseret med og kommer nærmere med deres dinosaurer. Thomas beslutter, at de skal inviteres med til fest. De synger fødselsdagssang og senere skal de købe gaver. Den voksne trækker sig mere og mere, men er hele tiden ved siden af til at guide lege videre, hvis der er brug for det.</p>
-----------------------------------	--

	<p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Trine og Steen er ved at bygge en hule med tæpper. Tre andre børn, har fulgt legen på afstand, og siger: "Vi vil gerne være med, og vi har nogle puder til at ligge på." Trine kigger på Steen og siger: "Det er en god idé, så vi kan sove i hulen."</p>
I det psykiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestue</u> En voksen sidder med en bog, og siger: "Er I klar til at læse bogen om elefanten Carl?" Henrik sidder sammen med 5 andre børn, og siger: "Ja." " Det er ham med de røde gummistøvler." Den voksne anerkender, ved at sige: "Det er godt husket, Carl har nemlig røde gummistøvler på." Den voksne fortsætter: "Kan I huske hvor Carl han skal hen?" Tilde fortæller: "Han skal på stranden, og han skal bade i sine badebukser." <u>2,10 år - 5,0 år</u> Thomas leger rigtig godt med Rikke. Da hans bedste ven, Tobias, bliver afleveret, siger Thomas højt: "Vi leger rigtig godt og vi gider ikke have Tobias med, vel?" Den voksne høre kommentaren, og de sætter sig i sofaen, og siger: "I har en rigtig god leg, må Tobias være med, hvis han har lyst?" Den voksne guider undervejs gennem samtalen og det ender med, at de alle 3 går hånd i hånd med smil på læben. <u>5,0 år - 6,0 år</u> Steen er ved at grave et hul. Trine kravler hen over uden at kigge efter, og opdager ikke, at noget er faldet sammen. Der kommer en voldsom konflikt, og Steen bliver meget vred og ked af det. Den voksne guider, børnene videre og siger: "Trine, husk at kigge op, du gik bare hen over hullet." Hun svarer: "Jamen, Steen kan jo bare grave et nyt hul. Den voksne siger: "Steen har gravet længe, så du skal passe på og gå udenom." "Måske du kan hjælpe med at reparere hullet?"</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestue</u> Den voksne spørger: "Hvad kan vi finde på i dag?" Skal vi puste sæbebobler, male tegninger eller danse og synge? Tilde på 13 måneder, kravler over og peger på kassen med klodser, og siger en lyd. Den voksne, siger hurtigt: "Skal vi bygge et højt tårn med klodserne?" Tilde smiler og klapper i hænderne. De tager kassen ned på gulvet og pigen vælter klodserne ud og der kommer flere børn til.</p>

	<p><u>2,10 år - 5,0 år</u></p> <p>Til samling, fortælles historien om de 3 bukkebruse. Lyset dæmpes og den voksne er bevidst om stemmeleje (høje og svage lyde). Der bliver brugt små træfigurer til fortællingen og børnene inddrages i trampe lydene (stor, mellem og lille bukkebruse). Det er tydeligt, at børnene får en spænding i kroppen gennem deres ansigtsudtryk, mimik, stemmer og "holden sig" for ørerne, når trolden brøler.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u></p> <p>I børnehavens skur er der indrettet et værksted, hvor der er adgang for alle børnehavebørn. Der er forskelligt værktøj og materialer til rådighed, og børnene kan bygge og skabe efter deres fantasi, sammen eller hver for sig. Derudover er der konstruktionslegetøj, hvor aktiviteten er forudbestemt, og for nogle børn lettere tilgængeligt.</p> <p>Eksempel: Steen og Trine sidder ved arbejdsbordet og leger med Hammermosaik. Trine får hurtigt fyldt korkpladen med figurer og siger: "Jeg vil gerne slå rigtige søm i det store bræt, så kan jeg bruge den store hammer?". Steen kigger forsigtigt op og fortsætter ved arbejdsbordet.</p>
--	---

Når vi arbejder med social udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<u>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</u>	
Læring	
<u>Vuggestue</u>	
Vi snakker om, hvordan man kan se, om man er glad eller ked af det.	
Den voksne siger til Tilde:	
"Tilde, hvordan ser du ud, når du er glad?"	
Tilde smiler med meget bred mund.	
De andre børn kigger på Tilde, og pludselig siger Henrik:	
"Se, min mund er også glad"	
<u>2,10 år - 5,0 år</u>	
Rikke, der lige er begyndt i børnehaven, står og kigger på Thomas, som leger i sandkassen.	
På et tidspunkt giver Thomas udtryk for, at han mangler en rive.	
Rikke opfatter hurtigt, hvad Thomas mangler, og siger:	
"Jeg kan godt finde en rive til dig."	
Thomas accepterer tilbuddet, og da Rikke kommer tilbage med riven, fortsætter de legen sammen.	
<u>5,0 år - 6,0 år</u>	
En gruppe børn, er ved at samle et stort puslespil.	
På væggen hænger der et billede af det færdige motiv.	
Sammen med den voksne, snakker de meget om udformningen på brikkerne. Den voksne spørger:	
"Hvor skal denne brik være?"	
Der er stille et stykke tid, men så siger Steen:	
"Den har to lige kanter, så skal den sidde i et hjørne."	

LegVuggestue

3 børn leger sammen i sandkassen, og Tilde har samlet fire røde skovle.

Henrik tager en af skovlene, fordi han gerne vil være med til at grave et stort hul.

Tilde råber højt:

“NEEEEEJ, min skovl!!”

Den voksne hjælper, ved at sige:

“Tilde, du har mange skovle, kan Henrik få den ene? ”Så kan I grave et stort hul sammen.”

Tilde kigger på sine skovle og siger:

“Du må få den her.”

Den voksne kommentere hurtigt:

“Tilde, det er dejligt, du vil dele”. ”Nu kan I hjælpe hinanden med at grave hullet.”

2,10 år - 5,0 år

Thomas og Rikke leger sammen på legepladsen, Thomas vælter på cyklen og slår sit ene ben.

Rikke hjælper Thomas op, tar’ ham i hånden og følger ham over på bænken.

Thomas får plaster på knæet, og de er klar til at lege videre.

5,0 år - 6,0 år

Steen og Trine cykler på legepladsen. Steen skal tisse, og siger til Trine:

“Går du med ind på wc?”

Trine sætter sig på det andet wc.

Steen og Trine bruger lang tid på at snakke om hvilke cykler de skal køre på når de kommer ud.

BørnefællesskaberVuggestue

Børnene er på legepladsen, og en voksen bruger sin dybe stemme, og råber:

“Jeg er en sulten tiger, er der nogle børn, jeg kan spise?”

En lille gruppe børn løber hen og vil gerne fanges.

Den voksne råber:

“Nu kommer jeg og fanger jer.”

Børnene løber rundt mellem hinanden, mens de griner og skrider.

Henrik løber hen til Tilde og tager hende i hånden, og siger:

“Kom vi skal gemme os.”

2,10 år - 5,0 år

Vi sidder til samling og skal læse en bog, som er læst mange gange.

Der er en god stemning omkring oplæsningen, børnene kender historien, bidrager med lyde og kommentarer, og er meget optaget af handlingen.

Genkendeligheden skaber tryghed og alle deltager ligeværdigt.

5,0 år - 6,0 år

I garderoben er Trine og Steen i gang med at tage overtøj på, og snakker om den kommende leg ude.

Vi har fokus på læringen i, at børnene lytter, svarer og respekterer hinanden, når de taler sammen.

Herved skabes betydningsfulde relationer

BørnesynVuggestue

Tilde er ved at spise, og kan ikke åbne sin frugtstang.

Den voksne spørger Henrik:

“Henrik, jeg ved du er god til at åbne en frugtstang, vil du hjælpe Tilde?”

Henrik spørger Tilde:

“Skal jeg hjælpe?”

Tilde rækker frugtstangen over til Henrik, der viser hvordan man kan åbne den.

2,10 år - 5,0 år

Rikke og Thomas leger i dukkekrogen. Der ligger "Plus plus" brikker, både på bordet og i gryderne.

En voksen kommer forbi, og siger:

"Hvordan kan det være, der ligger brikker over det hele?"

Thomas er hurtig til at svare:

"Det er fordi, vi leger det er mad, og babyen ville ikke spise."

5,0 år - 6,0 år

Til en samling, snakker børnene om deres madpakker.

En voksen spørger, hvilke livretter de har.

Alle børn fortæller, hvad de godt kan lide, mange svarer pizza.

Den voksne spørger uddybende, hvert enkelt barn: ' "

"Hvad var der på din pizza"?

Dannelse og børneperspektiverVuggestue

Trine, der er én af de yngste i vuggestuen, sidder og græder ovre ved træet.

Henrik, der snart skal begynde i børnehaven, løber hen til en voksen og siger:

"Hun er ked af det."

Den voksne svarer:

"Godt du kommer og siger det." " Du kan gå med mig hen til hende, og trøste hende."

2,10 år - 5,0 år

Thomas og Rikke løber grinene ned ad gangen, de har byttet strømper, så de har to forskellige på.

En voksen kommer forbi, og siger:

"I skal bytte strømperne tilbage, så de passer sammen."

Thomas svarer hurtigt:

"Jamen, når vi deles om strømperne, kan man se vi er venner."

5,0 år - 6,0 år

Vi opfordrer børnene til at løse konflikter selv.

Hvis børnene kommer til at slå hinanden, guider vi dem, så de i fællesskab kan komme til overensstemmelse og evt. løsning.

Vi spørger uddybende og opklarende:

"Hvad skete der?"

"Hvem havde blyanten først?"

"Hvilken farve, skal du bruge først, kan I måske skiftes?"

Børn i udsatte positioner:Vuggestue

Tilde vil helst være i nærheden af en voksen.

Den voksne siger:

"Se Henrik, laver mad i dukkekrogen"

Den voksne går over til Henrik og sætter sig.

Tilde siger:

"Vil ha' kaffe?"

Henrik rækker Tilde kaffekanden.

Den voksne siger:

"Hvor er det dejligt, at I kan lave kaffe til mig."

2,10 år - 5,0 år

Vi har en sproggruppe, hvor børn som er udfordret sprogligt, arbejder sammen med en voksen. De er 3 børn ad gangen, og gruppen består af både danske og børn af anden etnisk baggrund. Vi spiller billedlotteri, så børnene får mulighed for at udvide deres ordforråd, arbejder med gentagelse af ord, og snakker om hvad den konkrete ting skal bruges til.

5,0 år - 6,0 år

Trine er meget impulsstyret, og går selv på kontoret og depotet. Trines venner synes det er spændende, og lader sig friste til, at gå med på "eventyr". Sammen med børnene, laver vi skilte til dørene, så både Trine og de andre kan se hvor de må være. Inden vi laver skiltene, snakker vi om, hvilke rum, der skal "skilt på".

Forældresamarbejde:Vuggestuen

Personalet er opmærksom på, at Henrik, der snart skal starte i børnehave, ofte bliver løftet ind, når han bliver afleveret, dette gentages når han bliver hentet. Henrik bliver fastholdt i rollen som det "lille barn". Personalet henvender sig til forældrene, og fortæller: "Henrik er god til at tage sin jakke på og han får nu flere opgaver i vuggestuen". "Det kan være en god ide, hvis I også giver ham opgaver når I kommer til vuggestuen, "Han kan løfte sin egen taske eller madpakke, når han går ind." Dette er med til, at han får en selvforståelse af at være en stor dreng.

2,10 år - 5,0 år

Thomas' forældre har skiftende arbejdstider, og derfor har Thomas en del fridage. Efter sammenhængende fridage, er det svært for Thomas at finde tilbage i fællesskabet og leger primært alene. Personalet beskriver forskellighederne for forældrene, og råder til, at Thomas kommer hver dag, men evt. har korte dage.

5,0 år - 6,0 år

Trine og hendes familie er lige flyttet til byen, og kender endnu ikke de forskellige muligheder, som idrætsforeningen tilbyder. Hver mandag, går hovedparten af børnene, til gymnastik og en dag, siger Trine til Steen: "Jeg er også god til at slå kolbøtter, men jeg går ikke til jeres gymnastik, det kunne være sjovt." Den voksne overhører samtalen og fortæller Trines forældre om muligheder i Vrå.

Sammenhænge:

Henrik er lige begyndt i 5 - 6 års gruppen. Henrik skal sammen med de andre børn begynde i skole efter sommerferien. Henrik går lidt rundt for sig selv. Den voksne siger: "Hvad med at vi finder Lego frem?" Henrik: "Det vil jeg gerne." Straks kommer der flere børn der også gerne vil være med. Tilde, som også skal i skole siger: "Hvor er det sejt det du laver, skal vi sidde sammen?"

3. KOMMUNIKATION & SPROG

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at det enkelte barn får mulighed for, at eksperimentere med forskellige måder at udtrykke sig på.

Vi har indrettet vores sproglige læringsmiljø, så det tilgodeser børnenes forskellige udviklingsniveauer.

Barnets evne til kommunikation udvikles på tværs af hverdagsrutiner, leg og vokseninitierede aktiviteter.

Vi er bevidste om, at vi i dagligdagen bruger et positivt og anerkendende sprog.

Vi er i dialog med barnet om, hvad der rører sig i hverdagen, og dette er et af vores vigtigste redskaber.

Legen er ligeledes vigtig i forhold til den sproglige udvikling, her bliver barnet udfordret på, at skulle finde nye ideer til legen, samt være lyttende over for andre.

Ved konfliktmægling, hjælper vi barnet med at reflektere over hvad der skete, og ud fra dette bidrage med andre handlingsstrategier.

Barnets evne til at udtrykke sine følelser og tanker, er afgørende for, at kunne indgå i udviklende relationer og fællesskaber.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

<p>I det fysiske læringsmiljø</p>	<p><u>Vuggestuen</u> Vi er ved at spise, og Henrik har drukket sit vand. Den voksne, kigger på Henrik, og spørger: "Vil du gerne have mere vand?" Henrik vender glasset på hovedet, mens han siger: "Ja." Den voksne fortsætter med at sige: "Hvis du sætter glasset på bordet, så kan jeg hælde vand i glasset." Henrik vender sit glas rigtigt. Den voksne, begynder at hælde vand op, og siger: "Nu tager jeg kanden med vand, og kan hælde vand i glasset."</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> En lille gruppe børn er på tur i skoven. Thomas finder en lille bille og spørger: "Hvad spiser en bille og hvor sover den?"</p> <p>Den voksne tager sin iPad frem, og svarer: "Det ved jeg faktisk ikke, men måske vi kan læse om det på Google."</p>
-----------------------------------	--

	<p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Vi holder samling og bruger en tavle. Den voksne spørger: "Hvilken ugedag er det i dag?" Steen rækker hånden op og svarer: "Det er mandag, og i går var det søndag, vi var hjemme." Trine rækker hånden op og siger: "... og vi er i august måned." Den voksne nikker anerkendende og skriver begge dele på tavlen.</p>
I det psykiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen</u> Henrik sidder på gulvet og leger med bondegården. Tilde løber lige ind i dyrene, og vælter det hele. Den voksne siger: "Hov Tilde, du kom til at vælte alle dyrene og jeg kan høre Henrik, er blevet sur." Henrik nikker og siger: "Ja, hun væltede alle vores dyr." Den voksne siger: "Jeg tror ikke Trine gjorde det med vilje, måske hun gerne vil være med til at lege." Trine kommer hen til Henrik og sætter sig ned. Den voksne, hjælper Tilde og Henrik i gang, og siger: "Henrik, kan du vise Tilde, hvor dyrene skal stå?"</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Thomas og Rikke vil have den samme cykel. Rikke slår Thomas, der begynder at græde og løber hen og gemmer sig. Den voksne trøster Thomas, og siger: "Kom, vi kigger efter Rikke og finder ud af det." Da de er samlet, spørger den voksne: "Hvad sker der, hvorfor er I sure og kede af det?" Rikke svarer: "Jamen, jeg vil have den cykel, Thomas har." Den voksne svarer: "Det forstår jeg godt, men du må vente til Thomas er færdig." " Men jeg vil også gerne hjælpe med at finde en anden cykel." Rikke bliver glad, og cykler sammen med Thomas.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Trine kommer grædende hen til en voksen, der spørger: "Hvad er der sket Trine?" Trine svarer: "Jeg må ikke få min skovl tilbage, Steen har taget den". Den voksne siger til Steen: "Du kan spørge Trine, om I kan skiftes til at bruge skovlen."</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen</u> Vi sætter mange ord på vores handlinger. Børnene får muligheden for at lytte og eksperimentere med sproget.</p>

	<p>F.eks.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Hvor ser det lækkert ud, det du har med i dag. ● Hvad skal du begynde med? ● Den tomat du har med, har godt nok en flot rød farve. <p>På Stuerne har vi billeder hængende i børnehøjde,</p> <p>F.eks.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Billeder af mad, man kan have med i sin madpakke. ● Billeder af farver. ● Billeder af lastbiler, tog, traktorer og motorcykler. ● Billeder af blomster, dyr og forskellige insekter, vi kan finde på legepladsen. <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Der er samling og den voksne siger: "Thomas, kan du komme herop til mig og sætte den røde legoklods oven på den grønne?" Thomas sætter den røde klods ved siden af den grønne. Den voksne siger: "Prøv igen Thomas, den røde skal oven på den grønne".</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Vi læser Ulven og de 7 Gedekid. Steen spørger: "Hvorfor har dyrene i bogen tøj på?" Den voksne svarer: "I eventyr har dyr ofte tøj på, og kan tale."</p>
--	---

Når vi arbejder med kommunikation og sprog, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Læring <u>Vuggestue</u> Henrik sidder på wc. Pludselig tisser han i wc'et. Det er første gang. Den voksne siger: "Kan du høre en lyd?" Henriks øjne stråler Den voksne siger: "Du tisser i wc'et" Henrik gentager: "Ja, jeg tisser."</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> En voksen sidder sammen med 3 børn, de spiller spil, hvor brikkerne passer sammen to og to. Først snakker vi om, hvad billederne forestiller, og den voksne bestemmer rækkefølgen.</p> <p>Der ligger 8 kort på bordet, og den voksne siger: "Der er en læge og en brandmand." "Thomas, hvor arbejder lægen?" "Rikke, hvor arbejder brandmanden?"</p>
--

5,0 år - 6,0 år

Nogle af børnene sidder og synger forskellige sange. På et tidspunkt siger Steen:

“Jeg kender en sang, hvor man skal synge om tal, det er dén med hønen der ikke går med sko.”

Det er en svær sang, og den voksne hjælper børnene med at huske teksten.

Bagefter siger Trine:

“Jeg kender en sang, hvor vi skal synge a - b - c.”

Dén kender børnene godt, og kan stort set teksten selv.

LegVuggestue

En voksen laver sandkager sammen med Tilde. Hun finder en pind og siger:

“Her”.

Den voksne spørger:

“Hvad har du der?”

Tilde griner og siger:

“Et flag.”

Den voksne siger:

“God ide, put det i kagen.” “Hvad mere kan vi pynte kagen med?”

2,10 år - 5,0 år

Thomas og Rikke leger med vilde dyr.

Den ene giraf har fødselsdag og Rikke vil gerne have elefanterne med til fødselsdagen.

Midt i festen foreslår Thomas:

“Vi skal synge fødselsdagssang for giraffen.”

Vi begynder at synge, og Rikke siger grinende:

“Elefanterne kommer også, så er der flere der synger.”

5,0 år - 6,0 år

Trine og Steen vil gerne finde snegle.

En voksen giver dem en bakke, de kan samle sneglene i.

Steen siger:

“Fedt, her kan sneglefamilien bo.”

BørnefællesskaberVuggestue

En voksen læser Totte bøger, for en lille gruppe børn.

Gennem oplæsningen bliver børnene inddraget i fortællingen og får mulighed for, at bidrage med ord og alderssvarende sprog og lyde.

Den voksne læser, at Totte gynger, Tilde vender sig om, og peger ud af vinduet og siger:

“Gynge.”

Den voksne bekræfter, og siger:

“Det er rigtigt Tilde, i formiddag var du også ude at gynge.”

2,10 år - 5,0 år

Fire drenge og en voksen, er på tur rundt i byen, hvor de skal finde forskellige vejskilte.

Den voksne siger:

“Vi skal finde 8 forskellige og finde ud hvad de betyder.”

Thomas som holder iPad en, siger:

“Må jeg tage billeder, så vi kan finde dem, når vi kommer hjem?”

5,0 år - 6,0 år

Inden frokost, er børnene samlet, og vi læser en bog om fodbold, og nogle der vinder en kamp.

Først siger Trine:

"Jeg går også til fodbold, min far er træner.?"

Den voksne spørger uddybende:

"En træner, hvad laver han?"

På skift, byder børnene ind og forklarer, hvad de laver til træning.

Som afslutning, siger Steen:

"Og bagefter spiser vi pommefrites, i cafeteriet."

Børnesyn

Vuggestue

Når vi spiser, snakker vi om mange ting ved bordet.

Farver i madpakken, farver på legetøj og mange andre ting.

Den voksne spørger Henrik:

"Jeg kan se, du har en agurk med i dag." " Hvilken farve er din agurk?"

Henrik svarer:

"Grøn."

Den voksne snakker med børnene ved bordet, så alle får mulighed for at snakke og byde ind, mens de andre lytter.

2,10 år - 5,0 år

Vi sidder og spiser.

Thomas siger:

"Rikke går fra bordet"

Den voksne svarer:

"Det må Rikke gerne, hun er færdig med at spise."

5,0 år - 6,0 år

Trine cykler og råber:

"Steen følger efter mig."

Den voksne siger:

"Det må han gerne, alle må være på cykelbanen."

Dannelse og børneperspektiv

Vuggestue

Vi skal læse en bog, og den voksne, spørger:

"Henrik, hvilken bog skal vi læse?"

Henrik siger:

"Den med hunden."

Mens bogen læses højt, indbyder den voksne børnene til at kommentere. Alle børn får mulighed for at bidrage til historien og får hermed en betydning i fællesskabet.

2,10 år - 5,0 år

Rikke har yoghurt med i madpakken, men har svært ved at spise med en ske, uden at spilde.

Thomas har også yoghurt med og siger:

"Rikke, se her, sådan skal du gøre."

Rikke ser på Thomas og finder pludselig teknikken.

5,0 år - 6,0 år

Vi er ved, at spise og pludselig siger Trine:

"Alle dem der har agurk med, må komme hjem til mig og lege"

Den voksne siger:

"Øv, jeg har kun tomater med."

Trine siger hurtigt:

"Du må godt komme med alligevel."

Børn i udsatte positioner:Vuggestuen

Tilde sidder på gulvet og kigger.

Den voksne siger:

"Tilde, hvor er dyrene."

Ingen reaktion, den voksne finder dyrene,

Henrik siger:

"Mig også."

Nu vil Tilde også deltage

2,10 år - 5,0 år

Alle børn vil fortælle og taler i munden på hinanden.

Simon, som er sprogligt udfordret, står lidt alene og har svært ved at komme til orde.

Den voksne siger:

"Nu er det Simons tur til, at fortælle "

5,0 år - 6,0 år

Trine, er sprogligt udfordret og har svært ved at sige "ST".

Hun prøver at fortælle, at hendes mor og far har fået en STor bil.

Det er svært at få sagt, og den voksne afventer, og siger:

"Trine prøv igen, mine ører kan ikke høre så godt."

Forældresamarbejde:Vuggestuen

Tilde bliver hentet af sin far, og den voksne fortæller:

"I dag har vi fundet mange insekter, Tilde var meget interesseret."

Den voksne fortsætter:

"Vi har lagt billeder ind på "Aula", så kan Tilde måske fortælle mere derhjemme."

Vi er opmærksomme på den nære forældrekontakt, ved aflevering og afhentning.

Vi overleverer dagens oplevelser og opfordrer forældrene til dialog med barnet.

2,10 år - 5,0 år

Thomas bliver hentet af sin mor i børnehaven.

Den voksne siger:

"Thomas, du kan jo fortælle mor om vores tur idag, og vise de billeder der er på Aula."

5,0 år - 6,0 år

Steen bliver hentet af sin far.

Den voksne siger:

"Steen vil gerne selv trække regnbukserne ud over gummistøvlerne, måske vil han også prøve det derhjemme."

Sammenhænge:5,0 år - 6,0 år

Vi holder samling og snakker om efteråret.

Trine og Steen snakker i munden på hinanden og vil gerne byde ind til snakken.

Den voksne siger:

"Trine og Steen, når I rækker hånden op, så er det jeres tur, til at snakke. Sådan gør de også i skolen "

Trine og Steen, rækker begge straks en finger i vejret.

4. KROP, SANSER & BEVÆGELSE

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmiljø inviterer barnet til at udvikle kropslige erfaringer i et miljø, hvor bevægelsesglæde er nøglebegreber, hvor det understøtter det enkelte barn, samt skaber fleksible inkluderende læringsmiljøer.

Det fysiske rum er indrettet, så det indbyder og signalerer leg og bevægelse. Børnene får lysten til at bevæge sig på eget initiativ samt følelsen af, at her er der plads til at bevæge sig.

Oplevelsen af kroppens egenskaber sker bl.a. via leg, de daglige rutiner og aktiviteter med udgangspunkt i fællesskaber.

Det pædagogiske læringsmiljø understøtter alle børn i at udforske og eksperimenterer med de forskellige måder at bruge kroppen på.

Udover motoriske udfoldelser, har vi et læringsrum, der indbyder til, at barnet kan trække sig tilbage og mærke roen, i både krop og hoved.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen</u> Tilde, på 1 år, kigger på de andre børn, der løber op ad en bakke. Hun bliver motiveret til at prøve selv, og går langsomt mod bakken. Den voksne siger: "Tilde, kom med over til bakken, så kan du også kravle op." Tilde kravler efter de andre børn, og bliver støttet af den voksne. Efter flere forsøg lykkedes det at nå toppen, ved egen hjælp.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Thomas henter en voksen på legepladsen, og siger: "Kom lige med mig." De går sammen hen til et lille tårn på 1,5 meter, hvor der er en rutchebane på, men ingen trappe op. Tilde viser stolt, at hun selv kan kravle op i tårnet. Den voksne spørger interesseret: "Hvordan er du blevet så god til at kravle?". Tilde forklarer: "Jeg så de andre kunne, og så har jeg øvet mig mange gange."</p>
----------------------------	---

	<p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Steen har altid kunnet kravle op ad legepladsens store krokodille. En dag råber han til en voksen: "Se, nu jeg kan gå op ad den, uden hænder!" Kort tid efter begynder de andre børn også at gå op krokodillen.</p>
I det psykiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen:</u> En voksen sidder i sandkassen med mange børn omkring sig. Den voksne begynder at lave en sandkage og der bliver skabt et fællesskab i sandkassen. Børnene opmuntres til at deltage på hver deres niveau i legen.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> En gruppe piger har stablet kasser ovenpå hinanden, og skiftes til at hoppe ned fra dem, kasserne står på græsset og er derfor lidt ustabile. Rikke skal til at hoppe, men i dét hun sætter af, vælter kasserne, og hun falder ned og slår sig. Rikke bliver ked af det, og en voksen kommer og trøster hende. Den voksne, bliver siddende med Rikke og efter noget tid siger Rikke: "Nu er jeg klar til at være med igen."</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Mange af børnene sidder med deres sytøj, og Steen vil også gerne have ét. Steen, synes det er svært at sy lige, så den voksne laver små røde prikker, dér hvor han skal sy. Steen opdager, at Trine kan sy uden prikker, og vælger at gøre det samme. Det er stadig for svært, tråden går i kludder og Steen bliver ked af det. Den voksne trøster Steen og siger: "Det er ok, og når du øver dig, bliver du bedre. "Se på Tildes sytøj, hun startede også med prikker."</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen</u> På legepladsen har vi plantekasser, som børnene er med til at så-/sætte blomster i. Den voksne snakker med børnene om, hvad de sår og børnene er meget interesserede. Børnene smager, dufter, rører og eksperimenterer med planterne. Tilde og Henrik leger i haven, de finder små sten og pinde, og stikker dem i jorden, ligesom de gjorde, da de såede sammen med den voksne.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> En voksen sidder og spiller guitar, børnene står foran og lytter med. Pludselig siger Thomas: "Vi skal synge den med trolden." Den voksne svarer: "Nå ja, trylledansen?" Den voksne spiller, børnene danser og synger med.</p>

	<p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Børnene deltager i et musik forløb/Sistema. Her lærer de bl.a. at spille violin. Steen bliver introduceret til "heavy kaninen", som er et håndtegn, der skal hjælpe ham med at "holde rigtigt på violinbuen". Gennem forskellige aktiviteter med håndtegn hjælper den voksne Steen så han kan øver sig. Vi spiser f.eks. popcorn med "heavy kaniner" og bruger udtrykket "strittende øre... det kører."</p>
--	---

Når vi arbejder med krop, sanser & bevægelse, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Læring <u>Vuggestuen</u> Tilde og Henrik leger i sneen, de mærker og smager på sneen. Æn af de voksne viser dem, at man kan trykke sneen sammen til en snebold.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> "Snurretoppene", er nogle lave stole, hvor børnene, ved egen hjælp, kan køre rundt. Rikke skal prøve for første gang, hun finder hurtigt ud af, hvordan hun får meget fart på. Da hun stopper, slingre hun rundt, og de voksne siger: "Hold da op Rikke, du er da blevet helt rundtosset". Rikke griner og siger "ja, det er sjovt når det snurrer rundt".</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Det er maddag, Trine og nogle andre børn hjælper med at skrælle gulerødder. Vi dækker bord med dækkeservietter, med billede af madpyramiden. Den voksne spørger børnene: "Hvor i madpyramiden finder vi gulerødderne?" Trine svarer: "De er nederst." Den voksne spørger: "Er det så godt at spise mange gulerødder?" Børnene råber: "Jaaaa"</p> <p>Leg <u>Vuggestue</u> Den voksne sidder i sandkassen. Tilde spørger: "Skal vi bygge et sandslot?" Den voksne svarer: "Det er en god ide, så skal vi bruge nogle skovle og spande". Tilde leder i sandkassen. Går på det ujævne sand for at finde spand og skovl. Henrik ser, at Tilde er ved at lege i sandkassen og vil gerne være med. Han går over legepladsen, rundt om træet, op på græsplænen og kravler op i sandkassen til Tilde, og hjælper hende med at finde skovle og spande.</p>
--

2,10 år - 5,0 år

Thomas og Rikke graver i sandkassen.

Den voksne spørger:

“Hvad graver i?”

Rikke svarer:

“Vi graver en voldgrav til vores sandslot.”

Den voksne siger:

“Hvor er det flot, kunne det være sjovt med vand i voldgraven?”

Thomas og Rikke siger:

“Jaaaaaaaaa”

I lang tid transporterer Thomas og Rikke vand i spande, fra vandhanen til voldgraven.

De leger længe og fordybet, i legen.

5,0 år - 6,0 år

Den voksne sidder sammen med Trine, de leger med Lego, og er meget optaget af at bygge biler.

Den voksne ser at Steen, kigger på deres leg, og spørger ham:

“Har du lyst til at være med?”

Trine siger:

“Ja, så bygger vi den blå bil til dig.”

Steen kommer glad hen og er med i legen.

BørnesynVuggestue

Alle børn er samlet på legepladsen, hvor voksne er ved at lave en forhindringsbane.

For at alle børn bliver motorisk udfordret, lægger den voksne en rullematte på græsset. Nu kan alle børn deltage i samme aktivitet, og bliver udfordret på hvert sit niveau.

Nogle børn kan trille og slå kolbøtter, andre hopper, kravler, eller klatrer gennem forhindringsbanen.

2,10 år - 5,0 år

En bevægelsesleg i gang, Rikke er meget begejstret, men da hun selv vil prøve, bliver hun usikker.

Hun sætter sig og kigger på legen.

Lidt senere, ser Thomas at Rikke sidde og kigge på.

Thomas går hen til Rikke, smiler, og rækker hende hånden og spørger:

“Rikke, vil du være med?”

Rikke lyser op i et smil, tager Thomas' hånd og går ned og leger.

5,0 år - 6,0 år

På legepladsen er en gruppe børn i gang med at trille ned af bakken og det er en sjov leg. Der er mange der gerne vil være med, men der opstår hurtigt konflikter, når børnene bliver enige om rækkefølgen.

Den voksne siger:

“Vi laver en kø, så kan I skiftes til at prøve.”

Herefter laver børnene selv en aftale om, at Steen skal tage imod “billetter.”

BørnefællesskaberVuggestue

En voksen har planlagt en aktivitet, hvor børnene skal ligge på et tæppe og gynges frem og tilbage.

Den voksne lægger tæppet på græsplænen og siger:

“Kom Henrik, du må gerne ligge her. ”Jeg folder tæppet omkring dig, og så får du en flyvetur.”

Henrik vil gerne prøve, lægger sig og en anden voksen hjælper med at svinge tæppet.

Flere børn er nysgerrige, og Tilde vil gerne hjælpe med at svinge tæppet. Legen udvikler sig, og de børn, der har lyst, får en flyvetur i tæppet.

2,10 år - 5,0 år

Inden vi skal spise, vil vi gerne have børnene til at slappe af og få ro i hele kroppen. Når børnene har sat sig på deres pladser, slukker vi lyset og spiller en bestemt sang på højtaleren. Den voksne deler madpakkerne ud, og børnene læner sig ind over bordet, og der bliver helt stille. Flere børn ligger med lukkede øjne. Når sangen er færdig, er der ro til at starte spisningen.

5,0 år - 6,0 år

Sammen med en voksen, har børnene lært legen, "Alle mine kyllinger kom hjem". Senere på dagen tager Trine initiativet og starter legen selv. En stor gruppe børn vil gerne være med, og Trine formår at styre og rammesætte legen, så den bliver hyggelig for alle.

Dannelse og børneperspektivVuggestue

Vi er i gang med at så i plantekasser, nogle af de ældste børn hjælper med at plante. Den voksne, siger til Henrik på 14 måneder: "Kom Henrik, kravl hen til mig." Henrik kravler hen til den voksne, der videre siger: "Se hvad de laver, Henrik, vi graver et hul til planten."

2,10 år - 5,0 år

En voksen og en gruppe børn går tur på kirkegården. Børnene synes det er spændende, og begynder at tale meget højt og beskriver, hvad de ser, med høje stemmer. På et tidspunkt, siger den voksne: "Når vi er på kirkegården, må vi gerne gå rundt og kigge på de forskellige gravsteder." "Måske er der andre, der går rundt og kigger, måske de kender nogen, der er begravet, og derfor skal vi gå stille og roligt rundt." Hver gang stien deler sig, spørger de voksne, børnene på skift: "Hvilken vej skal vi gå nu?"

5,0 år - 6,0 år

Børnene skal på tur, men spørgsmålet er, hvorhen? Nogle vil gerne på "Børnenes jord", andre vil gerne i skoven. Den voksne siger derfor: "De børn der gerne vil på Børnenes jord, rækker hånden op" Den voksne tæller 10 hænder, og siger derefter: "De børn, der gerne vil i skoven, rækker hænderne op." Den voksne tæller igen, denne gang til 12 og siger: "Der er 10 der gerne vil på Børnenes jord, og 12 der gerne vil i skoven - hvor er der flest der vil hen?" Trine siger: "Øv skoven", jeg ville hellere på "Børnenes jord". Den voksne svarer: "Det kan være vi skal det, en anden dag."

Børn i udsatte positioner:Vuggestuen

Tildes bedste ven, Henrik, er ikke i vuggestue i dag, og Tilde er ked af det, og ved ikke hvem hun skal lege med. Tilde går hen til den voksne og vil gerne holde i hånd. De snakker lidt sammen, og med høj stemme, siger den voksne: "Skal vi lege gemmeleg?"

"Det vil Tilde gerne, og der kommer tre drenge, der gerne vil være med."

Tilde er lidt usikker på, hvordan hun skal gemme sig og kigger på den voksne, der siger:

"I skal finde et godt sted, I alle kan gemme jer, så skal jeg prøve at finde jer."

De 3 drenge griner, løber af sted sammen og gemmer sig bag en busk.

2,10 år - 5,0 år

Thomas kommer hen til den voksne, og siger:

"Der er ingen, der vil lege med mig."

"Den voksne siger:

"Vil du hjælpe mig med at klippe den her dug, så den passer til bordet"?

Thomas vil gerne hjælpe, de henter en saks til Thomas, der begynder at klippe i de rester der er fra dugen.

Snart er der mange børn omkring Thomas, som er meget interesserede i hvad han laver. Thomas klipper små stykker af dugen og giver hvert barn et stykke. Den voksne henter sakse til de andre børn, og sammen sidder de nu og klipper.

5,0 år - 6,0 år

Steen er motorisk usikker, og han støder ofte ind i de ting han passerer.

En gruppe børn har længe leget på balancebommen, men Steen kan ikke holde balancen og bliver frustreret.

Den voksne hjælper Steen ved at holde ham i hånden, de første mange gange.

Efter spisning genoptager børnene legen og Steen er nu blevet så sikker i sin balance, at han selv kan gå på bommen.

Forældresamarbejde:

Vuggestuen

Henrik, på 2 år, bliver hver dag løftet ind i vuggestuen.

Forældrene og den voksne tager en snak:

"Henrik er en stor dreng, der sagtens selv kan gå, det er vigtigt for hele hans udvikling."

Næste dag går Henrik selv ind i vuggestuen

2,10 år - 5,0 år

Rikke har fået skiftet ble, og skal have bukser og sko på.

Den voksne guider Rikke, verbalt, til hvordan hun kommer i tøjet.

Det lykkedes Rikke, at komme både i bukser og sko, men bukserne vender forkert.

Da hun bliver hentet, siger den voksne til mor:

"Rikke har været så sej, at hun selv har taget tøj på i dag."

Rikkens mor kigger på Rikke og hendes bukser, smiler og siger:

"Hvor er du dygtig, måske vil du vise mig det i eftermiddag, når vi er kommet hjem?"

5,0 år - 6,0 år

Trine har længe øvet sig på at cykle, uden støttehjul.

Endelig lykkedes det.

Da hun bliver hentet, er cyklerne låst inde.

Den voksne siger til far:

"Trine har noget, hun skal vise dig, hvis du har tid."

Trines far har god tid, og den voksne tager en cykel ud. Trine viser stolt sin far, at hun selv kan cykle.

Sammenhænge:5,0 år - 6,0 år

Trine skal på legepladsen og er ved at tage sit overtøj på. Noget af hendes tøj er faldet ned, og den voksne siger:

“Hov Trine, du har glemt at hænge dit tøj på plads.”

Trine kigger opgivende på bunken, og den voksne siger hurtigt:

“Vi hjælper hinanden, først mærket i nakken af jakken, og så hænger vi den på krogen.”

Da Trine har hængt jakken op, smiler hun og siger:

“Du skal ikke hjælpe mig, jeg kan selv.”, og løber ud på legepladsen.

5. NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, det udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske. Det giver børnene mulighed for, at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø understøtter, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det handler om natur, udeliv og science:

Det pædagogiske læringsmiljø er kendetegnet ved, at børnene får lærerige naturoplevelser, hvor de udfordres både sanseligt og kognitivt. Vi skaber sammenhænge, hvor børnene eksperimenterer, udforsker og tilegner sig nye erfaringer, der gør dem klogere på sig selv og verden omkring dem. I mange sammenhænge, tænker vi natur og science, hvor børnenes matematiske opmærksomhed bliver udfordret. Vi er nysgerrige sammen med børnene og finder årsag samt løsninger i fællesskab. Vi følger de skiftende årstider, interesserer os for dyrelivet, og skaber større forståelse, respekt samt viden om naturen. I forbindelse med spisning, sorterer vi madaffald fra øvrigt affald, hvilket naturligt giver anledning til dialog om genbrug og affald i naturen.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen</u></p> <p>Tilde, Henrik og en voksen står ved træerne og stenene på legepladsen. De vil gerne finde dyr</p> <p>Tilde siger: "Jeg vil gerne finde en regnorm."</p> <p>Den voksne spørger: "Fint, hvor skal vi lede efter regnormen?"</p> <p>Henrik peger på stenen og Tilde siger: "Vi ruller stenen."</p> <p>De hjælper hinanden, ruller stenen til siden, og en stor regnorm snor sig gennem jorden.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u></p> <p>Thomas og Rikke har fundet et bræt. De har lagt det hen over balancebommen og har fundet ud af, at det kan vippe. Legen bliver hele tiden udviklet med nye tiltag, såsom at cykle, kravle, løbe og vippe leg.</p>
----------------------------	---

	<p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Trine og Steen leger i et område med meget mudder. Trine kommer løbende hen til de voksne og fortæller, at Steen sidder fast i mudderet. Den voksne viser, hvordan de kan hjælpe hinanden fri, ved hjælp af en skovl under foden i mudderet. Herefter hjælper børnene hinanden, når de sidder fast i mudderet.</p>
I det psykiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen</u> Blomsterne i plantekasserne, som børnene har været med til at plante, skal vandes Den voksne siger: "Vi skal have vand i vandkanderne, Kan du hjælpe Tilde?" Tilde finder 2 vandkander, og giver Henrik den ene, sammen vander de blomster, og dufter til blomsterne.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Thomas har været syg i en uges tid. Han kommer tilbage til børnehaven og går straks i gang med at grave i sandkassen sammen med Rikke. Efter et stykke tid, siger Rikke til den voksne: "Vil du bygge et sandslot, til mig?" Thomas kigger hurtigt op og siger: "Det vil jeg da gerne." Den voksne tilføjer: "Du er en god kammerat, vi er glade for, at du er i børnehaven igen."</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Trine har fundet en sten med nogle små dyr på. Hun viser den til en voksen og spørger undrende: "Hvad mon det kan være?" Der kommer flere børn til og siger: "Ej hvor flot, hvad mon det er, skal vi undersøge hvad det er?" Trine smiler og siger: "Jooo, må jeg finde iPad en?" Sammen googler de, for at finde ud af, hvad der sidder på stenen.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p><u>Vuggestuen</u> Sammen med en voksen, har Tilde og Henrik, trillet en stor sten til side. Under stenen var der forskellige dyr, som børnene synes var spændende. I en bog, har de sammen, fundet billeder af dyrene og lavet store kopier, der nu hænger ved siden af stenen.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> En gruppe børn er i skoven, hvor de skal finde visne blade. Thomas finder et helt grønt, og spørger, om det er vissent? Den voksne svarer: "Nej, det er et friskt blad, nu skal jeg finde et vissent, og vise dig forskellen." Efterfølgende går resten af turen med at finde visne blade.</p>

	<p><u>5,0 år - 6,0 år</u></p> <p>Vi snakker om sommerfugle, og har en planche, så vi kan se hvad de forskellige sommerfugle hedder.</p> <p>Trine: "Er det en Admiral sommerfugl?"</p> <p>Vi finder planchen og finder sammen ud af, at det er en Nældens Takvinge, der fløj forbi.</p>
--	--

Når vi arbejder med natur, udeliv & science, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Læring</p> <p><u>Vuggestue</u></p> <p>Tilde og 4 andre er kommet først på legepladsen. De går i gang med at samle, flytte og stable kasser. Den voksne spørger: "Hvad er det I er ved at bygge Tilde?"</p> <p>Tilde svarer: "Vi skal bygge et tog, vi skal køre over til Regnbue Skoven."</p> <p>Den voksne spørger: "Må Henrik hjælpe jer?"</p> <p>Den voksne guider en smule og følger børnenes byggeri, og spørger: "Skal toget køre ligeud og hvad med billet?"</p> <p>Tilde siger hurtigt: "Også en billet."</p> <p>Den voksne spørger: "Måske kan bladene på jorden være billetter?"</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u></p> <p>Det er februar og børnene skal hjælpe med at plante hyacinter, vi skal også undersøge om de vokser bedst inde eller ude. Hvert sted sætter vi en stor krukke, med 6 løg i hver. De følgende uger følger vi processen og snakker om, hvorfor blomsterne kommer først på dem, der står inde.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u></p> <p>Der er sne på legepladsen, og Trine spiser af sneen. Steen kommer hen og siger: "Du må ikke spise sneen, min mor siger den er beskidt."</p> <p>Trine bliver lidt sur, og siger: "Det er ikke rigtigt, den er helt hvid."</p> <p>Den voksne har hørt samtalen og siger: "Vi kan jo prøve at undersøge om det er beskidt." Vi tager noget sne med ind, når det smelter kan vi se om det er rent eller beskidt."</p> <p>Leg</p> <p><u>Vuggestue</u></p> <p>Den voksne har fundet nogle små kviste, pinde og blade og siger: "Skal vi lave en dæmning og stoppe vandet, og prøve at fylde hullet op med vand?"</p> <p>Henrik nikker interesseret.</p> <p>De bygger en stor dæmning, og den voksne siger: "Nu skal vi hente vand, lad os se hvor meget vand der kan være din spand."</p> <p>Spanden bliver rigtig tung, og Henrik skal bruge flere kræfter på at løfte den.</p>
--

Henrik hælder vandet i hullet, sandet opsuger noget af vandet, og resten løber ned og stopper ved dæmningen.

2,10 år - 5,0 år

I legehuset er 4 børn i gang med at lege "Far, mor og børn", Rikke byder en voksen med i legen. Den voksne og Rikke aftaler, hvem der skal have hvilke roller i legen og hvad de skal lege. Den voksne styrer legen, hjælper børnene med at give hinanden plads i legen.

Rikke siger:

"Thomas, du kan være faren, så kan vi være mor, storebror og I skal komme på besøg."

Thomas er med på ideen, og siger:

"I skal finde sand til kager, jeg har en blå spand."

5,0 år - 6,0 år

Trine og Steen har fundet en bille

Den voksne foreslår, at de får en bakke som billen kan bo i.

Pigerne finder pinde og græs til landskabet, så billen får det godt.

Børnefællesskaber

Vuggestue

En gruppe børn er på skovtur og Tilde får øje på et eger.

Den voksne fortæller, at egeren er gode til at klatre i træer:

"Hvad mon egeren spiser?"

Henrik har nogle forslag og siger:

"Jordbær og agurk."

Den voksne svarer:

"Vi må undersøge det når vi kommer hjem".

2,10 år - 5,0 år

Det er sidst på eftermiddagen og det er ved at blive mørkt på legepladsen.

Thomas og Rikke får hver deres lommelygte, og den voksne foreslår, at de kan lyse ind i legehuset.

Drengene opdager, at mørket ikke er farligt og leger i legehuset med lomme lygterne.

5,0 år - 6,0 år

Trine og Steen har længe brugt lommelygterne om morgenen, de er nu så robuste, at de tør bevæge sig langt væk, ud i mørket og vil gerne prøve rutsjebanen. Steen er lidt utryg, Trine tør godt, og siger:

"Vi hjælper hinanden, vi har jo lygterne."

Børnesyn

Vuggestue

Nogle af de ældste børn arbejder med at plante blomster.

De har en dialog om, hvorfor blomsterne skal have vand og sol.

Den voksne siger:

"I vokser, når I spiser rugbrød, blomsterne har brug for vand, for at vokse."

Tilde, der er én af de yngste børn, er med på sin egen måde. Hun mærker på jorden, og griner, når de andre griner.

2,10 år - 5,0 år

Thomas opdager en død fisk i akvariet. Han er med til at fange fisken og begrave den i toiletet.

Vi har en lang snak om, hvor fisken kommer hen,

Thomas afslutter med at sige:

"Jeg tror, den kommer ud i havet og svømmer sammen med en haj".

5,0 år - 6,0 år

Det regner hele eftermiddagen og børnene leger med sand, vand og mudder.

Da Steen bliver hentet, og går ud af lågen, siger han til mor:

“Det har været den FEDESTE dag i børnehaven!!”

Steens mor smiler.

Dannelse og børneperspektivVuggestue

Vi sidder og spiser, pædagogen siger:

“Når vi er færdige med at spise, så skal vi ud og lege på legepladsen.” Men se lige ud af vinduet, det småregner “Hvad tror du, Henrik, vi skal have på?”

2,10 år - 5,0 år

En gruppe børn er på skovtur.

Rikke siger højt:

“Se der er en edderkop, jeg træder på den”

Thomas siger:

“den er jo levende, lad den være”

Den voksne siger:

“Thomas har ret, lad edderkoppen være, det er her han bor”.

5,0 år - 6,0 år

Der skal begynde to nye børn i børnehaven, og vi forbereder de andre børn på det.

Vi snakker om, hvordan vi kan tage godt imod dem.

Da Steen begynder, kommer en flok drenge løbende og siger:

“Skal vi vise dig skoven?”

“Vi har rigtig mange smådyr i skoven, og vi ved hvor de bor”.

Børn i udsatte positioner:Vuggestuen

Henrik skeler meget, og er derfor meget motorisk udfordret.

Nogle af børnene har lavet en forhindringsbane, hvor de bl.a. skal gå på nogle træstubbe.

Henrik står alene og mangler én, der kan holde ham i hånden.

Den voksne siger:

“Tilde, kan du hjælpe Henrik med at gå på balancebommen?”

2,10 år - 5,0 år

Vi er på tur og Rikke har ikke lyst til, at lege med nogen, men bare være sig selv.

Det er et mønster, de voksne ofte ser.

Den voksne spørger Rikke, om de skal lave noget sammen, som hun har lyst til;

Rikke vil gerne vise nogle tricks, hun kan inde i skoven.

Hun begynder, og hurtigt kommer der flere børn til, der gerne vil lære de samme tricks.

5,0 år - 6,0 år

Steen går meget alene og de voksne er generelt bekymret for hans trivsel.

De voksne observerer, at han er god til at snitte træmænd og sætter sig i nærheden af ham.

Der kommer flere børn til, som også gerne vil snitte.

Trine spørger:

“Hvordan gør jeg?”

Den voksne siger:

“Du kan spørge Steen, han har lavet en flot figur”.

Steen forklarer, hvordan han gjorde.

Senere på dagen, leger de sammen.

<p>Forældresamarbejde:</p> <p><u>Vuggestuen</u> Henrik bliver hentet og den voksne fortæller forældrene: "I dag har Henrik leget med Tilde, og de havde det sjovt ved gyngerne." De lagde fodbolde op i gyngerne og gyngede dem rigtig højt.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Det er sommer, og vi har været på tur, til søen, hvor der er haletudser Desværre fangede vi ikke nogen. Da Thomas fortæller sin mor om turen, griner hun og siger: "I vores sø er der også haletudser." " Måske kan du fange nogen der hjemme, og tage dem med i morgen."</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Vi har et projekt om "fuglene i skoven", og børnene er opmærksomme på, at der er flere forskellige. Steen vil også gerne vide, hvilke fugle der er i hans egen have. Da han bliver hentet, siger han til sin mor: "Mor, vil du hjælpe med at finde fuglene hjemme i haven?" Steens mor svarer: "Vi kan kigge i weekenden, og skrive op, hvad de hedder."</p>
<p>Sammenhænge:</p> <p>I samarbejde med børnehaveklassen arbejder vi med Jens Molzens teori, hvor børnene skal lytte til forskellige lyde og sætte lyden sammen med symboler. I børnehaven spiller vi fuglelyde og ved hjælp af billeder, lærer børnene hvilke lyde som hører til hvilke fugle. En eftermiddag, hvor børnene er ved at spise, siger Trine pludselig: "Jeg kan høre en ringdue."</p> <p>Den voksne siger: "Kan du se den nogen steder?" Trine peger på et træ, hvor den sidder.</p>

6. KULTUR, ÆSTETIK & FÆLLESSKAB

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmiljø understøtter forståelsen af egen og andres kultur, indtryk og udtryk, samt værdien af fællesskab.

Gennem kulturen har børnene mulighed for, at udfordre, eksperimenterer og udtrykke sig på et utal af måder

Vores hverdag er præget af, at børnene kan udforske og lade sig inspirere.

Det er helt naturligt, at vi følger børnenes spor og skaber fælles æstetiske oplevelser.

Vi opfordrer børnene til at give plads til hinanden, hvor alle har mulighed for at udtrykke sig, på den måde giver vi børnene en bredere forståelse af omverdenen.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

<p>I det fysiske læringsmiljø</p>	<p><u>Vuggestuen</u> Vi er optaget af efteråret og de mange farveskift der er på legepladsen. Vi samler nedfaldne blade, kastanjer og knækkede pinde, Tilde finder en trillebør, som de samler det hele i. Inde, laver vi et "efterårs værksted", hvor vi laver vores egne kreative plancher.</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Børnene skal male perlehyacinter, og er på skift på værkstedet. Ud over pensler, kan børnene male med en grangren eller vat. Den voksne støtter og opmuntrer børnene, der er meget fokuserede og stolte af resultatet.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> En gruppe børn går tur i byen for at se på kunst. På et tidspunkt siger den voksne: "Der er "Hinke Pigen" - hun står på den specielle måde, fordi hun hinker." Børnene efterligner "Hinke Pigens" måde at stå på. Trine siger: "Hun smiler, det er fordi hun synes det er sjovt at hinke". "Det vil jeg også prøve, når vi kommer tilbage til børnehaven."</p>
-----------------------------------	--

<p>I det psykiske læringsmiljø</p>	<p><u>Vuggestuen</u> Til middag, taler vi om, at det er forskelligt, hvor mange børnene bor sammen med, og om de har nogle kæledyr. Den voksne spørger Henrik: "Hvem bor hjemme i dit hus, Henrik?" Henrik svarer: "Det gør min mor, storesøster og mig." Den voksne spørger videre: "Har I nogle dyr hjemme i dit hus?" Henrik vipper med hovedet og siger: "Nej, men det har min mormor."</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Thomas og Rikke er ude på legepladsen. Rikke er af anden etnisk baggrund end dansk og har svært ved de danske sproglyde. Thomas efterligner, hvad han har set en voksen gøre og begynder at synge sproglyde: "Lalala, papapa, nynyny, gågågå." Rikke gentager de samme lyde, og der opstår en leg, hvor de skiftes til at lave forskellige lyde.</p> <p><u>5,0 år - 6,0 år</u> Steen, der er af anden etnisk baggrund, sidder på gyngen og synger højt, de sange som han har lært i børnehaven. De fleste af ordene er danske, men enkelte volder problemer for Steen. Trine nærmer sig, og sætter sig i gruset under gyngen. Hun begynder at synge med. Når de "svære" ord kommer, synger Trine ekstra højt.</p>
<p>I det æstetiske læringsmiljø</p>	<p><u>Vuggestuen</u> Det er december, og børnene bliver præsenteret for forskellige juletraditioner. Vi har været i skoven, for at samle kogler, grene og blade til juledekorationer. Alle har fået en klump ler, og skal nu sætte kalenderlyset fast. Henrik lægger sit lys væk, og er meget ivrig efter at sætte grene fast i leret. Den voksne siger: "Henrik, hvor skal dit lys stå?"</p> <p><u>2,10 år - 5,0 år</u> Vi har billeder af Totte og Den lille Rødhætte hængende på væggen.</p> <p>Børnene fordyber sig og genfortæller historierne eller fortælle dem til hinanden. Rikke siger til Thomas: "Man skal gå den lige vej gennem skoven hen til bedstemor, og ikke købe is på vejen."</p>

	<p><u>5,0 år - 6,0 år</u> En gruppe drenge har fundet et stort edderkoppespind i skoven. Den voksne snakker med børnene om hvordan spindet er bygget op. Næste morgen er spindet fyldt med rimfrost og ser anderledes ud. Den voksne snakker med børnene om forskellen på spindets udseende i forskelligt slags vejr.</p>
--	--

Når vi arbejder med Kultur, æstetik & fællesskab, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:

Læring

Vuggestue

Det er koldt og der er faldet sne, børnene er opmærksomme på, at det smelter, når de lægger hånden på sneen.

Sammen med en voksen, fylder de vand i en pose og lægger nogle legetøjsdyr i og lægger posen i fryseren.

Efter et par dage, kigger de til posen og den voksne siger:

“Nu er vandet frosset til is og dyrene sidder helt fast.” “ Når vi rører ved isen, med vores varme hænder, smelter isen og dyrene kommer fri igen.”

Børnene gnider på isklumperne og pludselig råber Henrik:

“Jaaa, jeg kan se giraffens hale nu... det er fordi mine hænder er varme.”

2,10 år - 5,0 år

En gruppe børn er i gang med at bygge et slot af mælkekasser.

Den voksne finder en kurv med tæpper til legen.

Thomas siger:

“Her sover prinsessen, og her sover kongen og dronningen.”

5,0 år - 6,0 år

En gruppe børn vil gerne tegne.

"Den voksne stiller grundfarverne rød, gul og blå til rådighed."

Børnene prøver sig frem, og pludselig siger Trine:

“Når jeg blander gul og blå, bliver det til grøn.”

Leg

Vuggestue

Tilde og Henrik leger i dukkekrogen.

Henrik er vant, til at hjælpe i køkkenet hjemme, tager styringen og siger:

“Jeg laver mad, du henter babyen.”

Tilde er ikke vant til at deltage med små praktiske opgaver derhjemme, og læner sig derfor op ad Henriks leg.

2,10 år - 5,0 år

Thomas og Rikke leger i sandkassen, de laver kager.

Den voksne siger:

“Det ser lækkert ud, kan jeg købe en kage?”

Thomas svarer:

“Ja, det koster 2 kroner, du kan også købe kaffe.”

5,0 år - 6,0 år

Trine på 5 år råber:

“Hvem vil være med til at lege alle mine kyllinger kom hjem?”

Steen kommer løbende, sammen med 7 andre børn, og legen sættes i gang.

Trine organiserer legen og siger:

“Steen du kan være ulven, så er det en anden næste gang.”

Børnefællesskaber

Vuggestue

Børnene er meget optaget af fuglene på legepladsen.

Vi besluttede at lave fuglefoder, der nu hænger lige uden for vinduerne.

Nu sidder børnene, ofte mange sammen, og holder øje med, om fuglene spiser maden.

2,10 år - 5,0 år

Vi holder samling og i dag skal vi lave sproglyde.

Vi laver en “slange lyd” og Rikke siger:

“Det er ligesom S, det starter min mor med, hun hedder nemlig Susanne”

5,0 år - 6,0 år

Vi er til musik, her skal vi spille efter “musik kort”. Steen følger med, med fingrene.

Da vi er færdige, siger Steen:

“Vi bliver rigtig gode til at spille violin, vi skal jo også spille i skolen.”

Børnesyn

Vuggestue

Tilde på 1 år, viser stor interesse for aktiviteterne hos de ældste børn.

En dag står hun og lytter, ved den lukkede dør - hun kan høre høj musik.

Den voksne åbner døren og siger:

“Tilde vil du danse?”

Tilde griner og begynder at dreje rundt.

Den voksne siger:

“Du kan komme på besøg, så kan du være med til hoppedans.”

2,10 år - 5,0 år

Alle børn skal ud på legepladsen.

Thomas har svært ved at få flyverdragten på og siger:

“Jeg kan ikke.”

Den voksne svarer hurtigt:

“Vil I alle sammen være med til at lege en leg?” Nu leger vi, at jeres flyverdragter er soveposer, som I skal kravle ned i, så kommer jeg og siger "godnat."

5,0 år - 6,0 år

En voksen sidder med en gruppe børn og klipper i ugeblade

Trine kommer hen til bordet, og den voksne ved, at det er svært for Trine at klippe.

Den voksne siger:

“Kom Trine, jeg har en god saks, så vi kan klippe sammen.”

Dannelse og børneperspektiv

Vuggestue

Henrik bliver hentet af sin far, og den voksne siger:

“Farvel, Henrik, tak for i dag, vi ses i morgen.”

Henriks far vinker og svarer:

“Hej hej, farvel og vi ses i morgen.”

Henrik har endnu ikke så meget sprog, men har oplevet det mange gange.

Henrik smiler og vinker, ligesom sin far.

2,10 år - 5,0 år

På vej til børnehaven, har Rikke hørt en god sang i radioen, sammen med sin mor.

Rikke spørge den voksne:

“Kan vi høre den sang jeg hørte i bilen, på vej til børnehaven?”

Den voksne finder højtaleren, Rikke forklarer hvad sangen handler om, så de kan finde den rigtige.

5,0 år - 6,0 år

En gruppe børn sidder ved bordet og øver sig i at skrive bogstaver.

Steen siger:

“Vi skal allesammen i skole efter sommerferien.”

Børn i udsatte positioner:Vuggestue

Henriks mor har fortalt, at de ikke har computer eller iPad derhjemme.

I vuggestuen er Henrik meget optaget af at se og høre musik - små film på iPad.

Personalet er derfor opmærksom på, at Henrik skal have adgang til at se og lege med en iPad.

2,10 år - 5,0 år

Rikke sidder sammen med en voksen og klipper i ugeblade.

Thomas kommer forbi, viser interesse, men holder sig lidt på afstand. Han siger stille:

“Det er svært at klippe.”

Den voksne, ved godt Henrik ikke har lært at klippe, og svarer:

“Du kan sætte dig ved siden af Rikke, jeg har en god saks, så hjælper vi hinanden.”

Den voksne finder en “hjælpesaks”, med 4 huller, og de klipper sammen.

5,0 år - 6,0 år

Steen får til opgave at fotografere grønne ting på legepladsen med en iPad.

Han får lov at vælge en ven der skal hjælpe ham og sammen går de i gang med at tage billeder.

Forældresamarbejde:Vuggestuen

Til fastelavn inviterer vi forældrene indenfor til formiddagskaffe. I stedet for tøndeslagning, har vi et tema f.eks. indianere - så sminker vi børnene i fællesskab, laver pandebånd, synger og leger.

Her får forældrene et indblik i barnets hverdag.

2,10 år - 5,0 år

Vi har lavet efterårsbilleder af ting, vi har fundet i naturen.

Rikke skal have sit billede med hjem og den voksne siger til Rikke mor:

“Rikke har været meget optaget af at samle efterårsting til sit billede, hvis I kigger på Aula ligger der billeder, af noget af det hun har samlet “

5,0 år - 6,0 år

Vi maler engle i akvarel til jul.

For at forældrene kan følge processen, lægger vi billeder på Aula.

Sammenhænge:

Barnet begynder med Sistema, musikundervisning gennem leg som 4 årig, som 5 årig lærer barnet at spille på violin, undervisningen fortsætter i skolen.

EVALUERING

Vi evaluerer og reflekterer, sætter didaktiske overvejelser op imod hinanden. Vi vidensdeler og udvikler på vores pædagogiske praksis, bla. gennem tilbagemeldingerne fra Iters og Ecers rapporter.

Formuleringen af mål udtrykker det, vi som personalegruppe og ledelse vil prioritere og fremme, og er vores udtryk for den fælles beslutning om, hvad vi ønsker fokus på i forhold til børnenes trivsel, dannelse, udvikling og læring.

Faglig refleksion, og efterfølgende formulering af mål, bringer "Den pædagogiske læreplan" i spil og gør evalueringen til en del af vores dokumentationsredskab.

Arbejdet med vores mål styrker de intentionelle, refleksive og systematiske sider af vores pædagogiske arbejde. Det er igennem disse overvejelser og erfaringer vi evaluerer.

Evalueringsværktøj i Børnehuset	Metode	Systematik
<ul style="list-style-type: none"> ● Den styrkede læreplan ● Kva-lid ● Evaluerings cirklen ● Børneperspektivet ● Praksisfortællinger ● Barnets sol ● SMTTE ● DPU ● Drev (internt) ● Dialoghjul ● Analysemodellen ● Børnelinealen ● Aula ● Facebook 	<p>Vores fælles pædagogiske grundlag bygger på, at vi løbende forholder os refleksivt til hvordan det pædagogiske læringsmiljø, understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.</p> <p>Prioriteringen af det gode forældresamarbejde, bygger på respekt og den daglige dialog.</p> <p>Gennem brug af de digitale medier, dokumenterer vi pædagogisk praksis.</p>	<p>Forår 2023 reviderer vi læreplanen.</p> <p>Vi indsamler empiri og dokumentation, som danne baggrund for vores praksis.</p> <p>Hen over året forholder vi os systematisk og refleksivt til den indsamlede empiri og dokumentation på vores teammøder, personalemøder og pædagogiske dag</p>

UCn
act2learn

